

TORS DAG 25 FEBRUARI. NR 8/2016

Bottnisk religiositet under lupp

Sidan 4

Nu säljer de allt för att överleva

Sidan 10

Billigare utbildning bär frukt

Sidan 5

Möt Laestadius

Sidan 2

Yogamattan rullas ut – kristna oense om innebörden

Vi funderar på om det är okej att kristna gör solhälsningar och sjunger mantra på sanskrit. Är en bön mindre kristen om den bes på en plastmatta?

Sidan 8

Ljuvt i början, kanske inte lättare i längden

Sidan 12

Bordsbön – stötande eller helt vanlig hyfs

Sidan 7

Det finns oanade oaser i Facebookflödet

Sidan 20

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Musiken är ett eget språk

KP BLAND ALLA ärenden i verksamhetsberättelsen över vad som hänt i de svenska församlingarna utifrån domkapitlets horisont dyker ett intressant inlägg om musiken upp.

Ledamoten Gunnel Helander efterlyser ett nytt tänkande när det gäller musiken i kyrkliga sammanhang. Det är för lätt, menar hon, att tänka att församlingens musikliv handlar om att ha en kantor på lönelistan. Det blir för magert att stanna vid att sjunga psalmer, och psalmer igen, hur älskade de än är när orden nöts in på ett djupare plan än de vita psalmboksbladen.

Nytt måste in, anser Helander. Det kan kräva att de organisatoriska formerna precis som i Bibeln också behöver vara nya. Nytt vin, i nya läglar.

Det här är känslig mark inom kyrkan. Tanken upplevs lätt som ett konkret hot mot en specifik yrkesgrupp, och hotet är för många särskilt skrämmande nu när pengarna tryter. Det handlar naturligtvis om en av kyrkans stora resurser: De utbildade kantorerna, som inte bara har sårkunskap och färdighet att traktera det instrument som blivit kyrkans eget, nämligen orgeln. De sitter också som förvaltare av ett långt musikaliskt arv, som borgar för att kyrkans musik är hållbar, med toner som klingar genom flera sekler. Men frågan handlar inte om att byta ut det ena mot det andra, utan om att komplettera.

I SJÄLVA verket sker detta redan, och har gjort så i många år. Stiftssekreteraren Jan Hellberg, själv en musiker som behärskar många stilar, konstaterar att man numera i allt högre grad rör sig mot att betrakta en kantor som en möjliggörare. Inte den som fixar all musik. Men den som fixar att församlingen ljuder av musik av alla slag. Det kan handla om att kantorn är den som kallar in resurser som bjuder på det komplement som behövs.

En utmaning är då att de verkligt duktiga musikerna oftast är sådana som lever på sin musik. Hur beredda är församlingarna i dag att betala för att kalla in en skicklig elgitarrist i mässan? Samtidigt öppnar tänkandet också för helt nya vägar när kyrkan talar om att bredda frivilligarbetet. Finns det plats och mod att släppa loss amatörer i kyrkan? Är det någon som ställer dem frågan? En av de stora utmaningarna med frivilligarbetet i kyrkan är att hårt presadade anställda ibland känner att det är mera jobb att koordinera folk för en satsning än att göra det själv. Det är mänskligt.

KÖRERNA ÄR det strålande exemplet på när det fungerar. I förhållande till sin storlek har Borgå stift en körverksamhet som seglar högt upp i jämförelserna med de andra stiftet. Det konkreta beviset på hur körsången engagerar många kunde man se på den stora körfesten i Ekenäs i somras. Där frågades det inte efter teologiska preferenser, men glädjen i sången förenade hundra stämmor i en andlighet som inte lämnade lyssnarna oberörda.

Musiken är evangelium på sitt eget språk. Kyrkan behöver mer av alla dess varianter och di-alekter.

”Frågan handlar inte om att byta ut det ena mot det andra, utan om att komplettera.”

PROFILEN: HANS LAESTADIUS

”Jag har suttit på många obekväma träbänkar i kalla kyrkor och sjungit urgamla psalmer på språk som jag inte kan.”

Han är nominell laestadian

När Hans Laestadius presenterar sig är det inte många i Stockholm som reagerar på hans efternamn. På sin höjd frågar någon om han är av prästsläkt. Ja, långt tillbaka, svarar han då. I släkten Laestadius finns flera lärare än präster.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Men då han besöker Norrland får han ofta frågan om han är laestadian.

– Då brukar jag svara ja, men bara till namnet.

Som pensionär har Hans Laestadius tid att ägna sig åt ett av sina specialintressen, släktforskning. Därför är han också ett levande uppslagsverk när det gäller hans berömda farfars farfar Lars Levi Laestadius, mannen bakom väckelserörelsen som bär hans namn. Hemma har han flera hyllmeter böcker om Lars Levi.

– Min forskning började med min farbror som försökte kartlägga prästernas vandringar i Lappmarken. Hur de gifte in sig i varandras familjer och hur de bytte tjänster, säger Laestadius.

Så skedde även i släkten Laestadius. – Lars Levis äldsta son gifte sig med brodern Petrus yngsta dotter. Min farfars föräldrar var kusiner.

Släkten Laestadius är dokumenterad från slutet av 1500-talet. Då levde en bonde vid namn Nils Olofsson i Lästa by i Ångermanland. Hans son Johan (1615-1697), den första prästen, tog namnet Laestadius efter hembyn.

Därefter följde två generationer präster som hette Johan. Förutom namnet och yrket gick också tjänsten i arv från far till son. Samtliga tre har nämligen varit kyrkoherdar i Arjeplog.

Den första Johan hade två söner som blev klockare. De tog namnet Laes-

tander. Johan den tredje son Carl, bergsfogde i Arjeplog, var pappa åt tre präster. Lars Levi (1800-1861), Petrus (1802-1841) och Carl-Erik (1775-1817). Carl-Erik var en halvbror från ett tidigare äktenskap. Han tog hand om Lars Levi och Petrus när de var i fem-sex-årsålder.

– De här tre bröderna räknas som stormännen i släkten, säger Laestadius.

Prästerna i släkten tog i det närmaste slut efter de här tre. Några präster kom ännu i Carl-Eriks gren. Samtliga präster verkade i norra Sverige.

Sedan dess dominerar släkten av pedagoger. Hans Laestadius ser ändå Petrus som den största pedagogen i släkten.

– Förutom att han var kyrkoherde i Viibygerå skrev han journaler över sina missionsresor och upplevelser i Lappmarken. Men han drev också på hur folkskoleväsendet skulle arrangeras. Han skrev ett förslag som låg till grund för hela folkskolereformen i Sverige.

Även om Lars Levi var upphovsman till laestadianismen var det hans lärjungar som spred rörelsen, framför allt Johan Raattamaa.

– Lars Levi upplevde inte den dag då rörelsen började kallas laestadianer. Efter hans död var familjen aktivt med i rörelsen, främst då änkan Brita Cajs och den äldsta dottern Nora.

Lars Levi är också känd för myck-

et mera än väckelserörelsen. Han var botaniker och han skrev mycket om jordbruk och odling. Han var språkforskare. Han fick också den franska hederslegionmedaljen då han deltog i en fransk expedition till Spetsbergen via Tornedalen.

– Vart den medaljen tagit vägen vet jag inte. Det är sannolikt någon släkting i USA som har den.

Idag finns det cirka 170 personer med namnet Laestadius i Sverige. En gren finns också i USA där de amerikaniserat efternamnet till LaStadius.

Hur har det påverkat ditt liv att heta Laestadius?

– Det är ett ovanligt namn. Alla som bär namnet är släkt. Jag känner femtio-sextio stycken och vi har bildat ett

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi
Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A,

68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Liisa Mendelin
tfn 040 831 6322
Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788
Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Nina Österholm
tfn 040 831 6836
Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi
Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare: Fontana Media Ab
Bank: Danske Bank
IBAN: FI34 80001301 158540
BIC: DABAFIHH

Paradbild: Malin Aho

Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSÄNDRING

Kyrkpressen är en gåva till dig från din församling!

I regel uppdateras din adress också i Kyrkpressens adressregister när du gör en flyttanmälan. I annat fall, vänligen kontakta **din församling**. Om du beställer Kyrkpressen privat kontaktar du oss: prenumeration@kyrkpressen.fi.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
+ **Moms 24%**

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.
Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad.
För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Annonsdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Robin Norrbäck,
tfn 044 027 0293,

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

nätverk. Jag vet inte om det påverkat mig så mycket, inte religiöst heller. Jag tillhör svenska kyrkan och räknar mig som en vanlig kristen.

Intresserad av kyrkomusik

Namnet och forskningen har tagit honom till olika orter och kyrkor i Norrbotten och i Lappland, både på den svenska och finska sidan.

– Jag har suttit på många obekväma träbänkar i kalla kyrkor och sjungit ur gamla psalmer på språk som jag inte kan.

Sameblodet som fanns i släkten redan på Lars Levis tid ser Laestadius som en orsak till att myggorna hålls borta från honom.

– Alla myggor går på min fru, skämtar han.

VARKEN PRÄST eller pedagog. Men Hans Laestadius är ett vandrande uppslagsverk i sin släkt och dess stormän.

Han räknar sig inte som speciellt aktiv i kyrkan. Förutom när det gäller kyrkomusik.

– Jag är intresserad av musik, i synnerhet orgel och körer. Jag är aktiv i föreningen Storkyrkans Musikvänner. Men jag sjunger inte själv i kör. Jag sjunger mest på fester. Jag är bra på snapsvisor.

Någon speciell relation till väckelserörelsen har Laestadius inte. Genom sin forskning har han lärt känna många medlemmar i rörelsen och han är funderad över det stora antalet barn per familj i rörelsen.

– Man kan undra om alla barn får den uppmärksamhet de behöver under uppväxten, säger Hans Laestadius. De borde också få utvecklas tillsam-

mans med kompisar utanför rörelsen.

En laestadian som han ofta diskuterar tillsammans med är deras ordförande i Saattajärvi, Pajala. Han känner också laestadianernas ledare i Uleåborg.

– Han har ställt mig mot väggen och frågat vad jag tycker om Bibeln, om rörelsen och religion. Jag svarade att det bästa i hela Bibeln är bergspredikan, det jag vill att andra ska göra mot mig ska jag göra mot dem. Det köpte han.

Hans Laestadius är också aktiv i föreningen Laestadiusmuseets Vänner. Föreningen stöder bland annat museet vid pörtet i Pajala där Lars Levi bodde. Pörtet är inrett som på 1800-talet med originalmöbler från Lars Levis tid. Där ordnar föreningen temadagar varje år med fokus på Lars Levi.

HANS LAESTADIUS

FÖDD 1938. CIVILINGENJÖR FRÅN KUNGLIGA TEKNISKA HÖGSKOLAN 1964. PENSIONÄR SEDAN 2002.

JOBBAT MED DATORER I 35 ÅR OCH MED MEDICINSK TEKNIK I 5 ÅR.

GIFT, TVÅ STYVBARN OCH ETT BARNBARN.

LÄRDE SIG TJECKSKA MEDAN HAN BODDE I PRAG UNDER SJUTTIOALET.

Pilgrimsväg planeras över vattnet

ÅLAND. Föreningen Franciskus har beviljats 165 000 euro i EU-bidrag.

– Vi har en fantastisk vision, säger **Christian Pleijel** i föreningen Franciskus till Nya Åland.

Tanken är att bygga ut den befintliga S:t Olavs pilgrimsvägen mellan Selånger till Trondheim från Åbo. Det blir den första pilgrimsleden som också går över vatten.

Under sommaren skissas en detaljerad plan upp och till hösten kör projektet igång.

– Då handlar det rent konkret om att sätta upp skyltar och bajamajor, säger Pleijel.

Nästa sommar blir det testvandringar från Kökar till Eckerö.

– Sommaren 2018 ska allt vara klart. Bara att gå!

Nästan hälften kremeras

BEGRAVNINGAR. 49,22 procent av alla begravningar i Finland genomfördes förra året genom kremering, skriver tidningen Kotimaa. Det visar den färskaste statistiken från Begravningsverksamhetens centralförbund i Finland.

Antalet kremeringar har vuxit med 3,3 procentenheter jämfört med 2014. Flest avlidna kreme-

ras i Helsingfors (84,3 procent), näst flest i Tammerfors (80,4 procent).

I Finland finns 23 krematorier med sammanlagt 31 ugnar. Antalet urnor som inte lades ner vid en gravgård var förra året 1272.

Enligt statistikcentralen var antalet döda i Finland förra året 52 076.

Kyrkpressen testkör adresssystem

UTDELNING. Kyrkpressen testkör för tillfället ett nytt adresssystem vilket tyvärr kan medföra små störningar i utdelningen.

Målet är att göra adresseringen av tidningarna mer korrekt. För närvarande avsluts ett par församlingar till det nya systemet varje vecka, och nya församlingar kommer att ta systemet i bruk under hela våren.

Den som får tidningen och inte vill ha den kan ta kontakt med sin församling. Mera information finns på kyrkpressen.fi.

Nykarleby och Hortlax nästan lika som bär

UNDERSÖKNING. Likheterna är fler än skillnaderna i det religiösa landskapet i Nykarleby och Hortlax utanför Piteå. Det visar en färsk undersökning.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Lika som bär? är namnet på undersökningen som gjorts av Kungliga Skytteanska Samfundet och Svensk-Österbottiska Samfundet. Fem forskare har studerat hur man ser på kyrkan och religion i Hortlax utanför Piteå i Norrbotten och i Nykarleby i Österbotten.

På båda orterna finns en kärna som håller upp församlingarna. De allra flesta är passiva och tycker det är bra att kyrkan finns även om den inte intresserar dem, säger **Kjell Herberts**, en av forskarna.

Den stora majoriteten av befolkningen anser att kyrkan behöver finnas för familjehögtider. Även om man är likgiltig till kyrkan försvarar man dess existens.

Mellan raderna kommer det fram en hel del som de församlingsaktiva kan fundera på.

Även om likheterna är flera än skillnaderna är varken Herberts eller hans forskarkollega **Mårten Björkgren** beredda att råta ut frågetecknet i undersökningens titel till ett utropstecken.

Den största skillnaden mellan orterna är att det på den svenska sidan tycks finnas mindre traditionalism. Färre av dem som svarat på undersökningen i Hortlax har valt de påståenden om Gud, Jesus och döden som ligger närmast den traditionella lutherska teologin än i Nykarleby. Speciellt de svenska ungdomarna är betydligt mindre dogmatiska än de finländska. Även om också ungdomarna i Nykarleby är mindre dogmatiska än de äldre stadsborna.

I övrigt ger jämförelsen bilden av att kvinnorna på båda sidorna av viken svarat mera traditionellt lutherskt korrekt än männen. Speciellt utmärker sig kvinnorna i Nykarleby.

Kvinnorna utmärker sig också ge-

nom att de är betydligt mer säkra i sina svar än männen. Männen har valt "vet inte" betydligt oftare än kvinnorna. Forskarna tror att kvinnorna tagit till sig den religiösa undervisningen i skola och i religiösa sammanhang bättre än vad männen gjort.

Forskarna är försiktiga att dra några långtgående slutsatser kring hur pass allmängiltig undersökningen är.

Landskapet är så pass brokigt att man inte kan säga så mycket allmängiltigt, säger Mårten Björkgren. Vi har studerat två orter med församlingar med lika många invånare.

Undersökningen visar att det inte skett någon större förskjutning i utvecklingen av de religiösa landskapen i Österbotten och Norrbotten under de 200 år som Finland och Sverige varit åtskilda från varandra. Fromheten och det religiösa tänkandet är stort sett lika på båda sidorna av Bottnaviken.

Bättre verktyg

Generellt kan man säga att vi i Österbotten behärskar den religiösa vokabulären bättre än vad norrbottningarna gör, säger Björkgren. Här går en större andel ungdomar i skriftskolan och i skolundervisningen har vi ett större fokus på näringslivet, traditioner och religion. Vi har fått ett starkare språk att uttrycka oss om religion. Svenska har många tankar men det är inte så lätt för dem att uttrycka sig.

Här ser han en fördel med vår mera traditionella fostran.

Vi har fått verktygen. Hur man sedan väljer att tro är en annan sak.

Vi märkte att de frågor som våra kolleger i Sverige ställde för nära år sedan var lite färgsatta och förenklade. I stort var frågorna bra men hade vi varit fria att ställa egna frågor hade de sett annorlunda ut. För att kunna göra jämförelsen ville vi ändå använda samma frågor.

Började i Hortlax

Utgångspunkten för jämförelsen är den undersökning som **Mayvor Ekberg** och **Jørgen Straarup** gjorde mellan 2009 och 2010 på initiativ av Hortlax församling.

De gjorde både djupintervjuer och

takter och andra asylsökande fått ny information som ger en annan bild. För tillfället är det därför oklart om historien i KP nr 7 är helt sanningsenlig - eller om den är en desperat människas försök att skaffa sig ett bättre utgångsläge. Att stämpla honom eller en hel grupp för den

sakens skull är ingen be-tjänt av.

Att kristna i världen lider är ett faktum som vi ser allvarligt på. Deras sak hjälps inte upp av halvsanningar. Därför är det en trovärdighetsfråga för Kyrkpressen att följa upp artikeln så snart saken klarnar.

Johan Sandberg, Kyrkpressens lokalredaktör
May Wikström, chefredaktör

MÅRTEN BJÖRKGREN och **Kjell Herberts** är två av de fem forskare som jämfört det religiösa landskapet i Hortlax i Norrbotten och Nykarleby i Österbotten.

en enkät. Vi tyckte att frågorna de ställde var relevanta och vi började söka en motsvarande ort i Österbotten att jämföra med. Vi funderade först på Kvevlax eller Malax men det visade sig att Nykarleby var mest optimalt eftersom den liknade Hortlax mest, säger Herberts.

Att det i Nykarleby finns en by vid namn Hirvlax spelar alltså ingen roll i sammanhanget.

Helt jämförbara är församlingarna inte. Även om väckelserörelsen Kyrkans Ungdom är närvarande i Nykarleby är

den inte lika starkt framträdande som Evangeliska Fosterlandsstiftelsen EFS är i Hortlax. EFS och svenska kyrkan går in i varandra och det förkommer dubbla medlemskap. Men de flesta medlemmarna i EFS är inte aktiva i församlingen.

Undersökningen omfattar endast de Nykarlebybor som hör till den tidigare stadsförsamlingen. Den tar inte sammanläggningen med Munsala och Jeppe 2013 i beaktande.

Vi valde att fokusera på den gamla stadsförsamlingen. Det hade varit int-

BOTTNISKA STUDIER

- **En serie** studier om Österbotten och Västerbotten av Kungliga Skytteanska Samfundet och Svensk-Österbottiska Samfundet.
- **Strävar efter** att jämföra livet på bägge sidor om Bottniska viken samt att befrämja forskarkontakterna mellan Vasa och Umeå.
- **Bakom studien** *Lika som bär? Det religiösa landskapet i Hortlax och Nykarleby* står religionsforskarna Mayvor Ekberg, Jørgen Staarup, Mårten Björkgren, Kjell Herberts och Ida Strandberg.
- **Tidigare utkomna** i serien är *Dansminnen. Ungdomsdanserna i Österbotten och Västerbotten från 1940-tal till 1970-tal* samt *Bottniska trädgårdar*.
- **Nästa häfte** i serien behandlar det språkliga landskapet, både ortnamn och dialekter men också enspråkighet, tvåspråkighet och mångspråkighet.
- **Tillgänglig** i bokhandlarna i Österbotten samt via Scriptum.

RELIGIÖSA TRAKASSERIER

Frågetecken kring vittnesbörd

Kvällen efter att förra veckans nummer av Kyrkpressen gått i tryck visar det sig att det finns frågetecken gällande den personliga berättelse som vår

redaktör genom ett spontant närmande fått höra direkt av en asylsökande i Jakobstad. Mannen berättar för redaktören att han blir trakasserad av sina landsmän på boendet för sin tro och visar sin sönderrivna bibel.

Efter KP:s deadline har mannens finländska kon-

FASTAN PÅGÅR

”Det är en slags rörelse tillbaka till andlighet, tradition och historia som utmanar en rotlös kultur.”

Ulf Sundkvist i Dagen om det nyvaknade intresset för fastan, även i frikyrkan.

”Mellan rader-
na kommer det
fram en hel del
som de försam-
lingsaktiva kan
fundera på.”
Kjell Herberts

ressant att ha Jeppo och Munsala med i jämförelsen. Den evangeliska rörelsen i Jeppo och den baptistiska i Munsala hade gett jämförelsen en annan dimension. Som sociolog intresserar det mig att traditionerna lever kvar även om rörelsen inte längre har lika stort inflytande. Det visar också på hur viktig församlingen varit, säger Herberts

600 personer fick svara på enkäten på båda orterna. Av dem svarade 47 procent i Nykarleby och 43 i Hortlax. Tolv per ort blev dessutom djupintervjuade.

– Vi frågade slumpmässigt utvalda människor, säger Björkgren. På så sätt kom de till tals som inte annars gör det. Det var ingen förutsättning att de hör till kyrkan.

Uppföljning på kommande

Nu hoppas både Björkgren och Herberts på att kunna följa upp jämförelsen med seminarier på båda sidorna om Bottenviken. De tänker sig ett seminarium i Nykarleby och ett i Hortlax.

– Något konkret finns ännu inte men det skulle vara intressant att kunna föra samtal om det religiösa landskapet och resultaten i vår jämförelse, säger Björkgren.

Stiftsfullmäktige knöt ihop säcken

BOKSLUT. Avgående stiftsfullmäktige bockade av verksamhetsberättelse och bokslut i Borgå innan de lämnade sina stolar. I maj tar nya krafter vid.

TEXT OCH FOTO:
MAY WIKSTRÖM

I förra veckan samlades stiftsfullmäktige i Borgå för sista gången i den uppsättningen. Mandatperioden avslutades med en genomgång och godkännande av stiftets verksamhetsberättelse.

Fullmäktige utsåg också stiftets präst- och lekmanakandidater till kyrkostyrelsen. Lekmännen nominerade den tidigare representanten Åsa A Westlund som första förslag samt Marcus Henricson, efter lottdragning mellan honom och Gerd Erickson. Prästerna ställer upp Bo-Göran Åstrand och Helene Liljeström. Det nya kyrkomötet utser nio lekmän och två prästrepresentanter bland alla stifts kandidater.

Utbildningar fick ros

Den stora allmänna diskussionen gällde stiftets verksamhet och ekonomi under året. Utbildningen genomgår en förnyelsesomger utslag redan nu.

– Vi är väldigt glada över hur snabbt de unga prästerna har avlagt pastoralexamen. Dessutom har flera präster tagit kyrkoherdekompetens, sa biskop Björn Vikström.

Stiftsdekan Magnus Riska berättade om hur den pedagogiska nätplattformen Apaja utvecklas för att gynna nätbaserad utbildning också på svenska.

Domkapitlet har strävat efter att pressa ner priserna på personalutbildning. I fjol hade utbildningarna fler deltagare än tidigare.

– Det är viktigt och glädjande att församlingarna är motiverade till gemensamma satsningar trots ekonomisk kris, tyckte ledamoten Gun-Maj Näse.

Personalpoolen räcker, nu Rekryteringen av studerande

SISTA MÖTET för avgående stiftsfullmäktige var också det sista där ordförande Magnus Engblom svingade klubban.

till kyrkliga yrken är en prioritet i stiftets verksamhet.

– De svenska studerandena från utbildningarna i Jakobstad och Sibelius-Akademien är fler än för fem år sedan, kommenterade stiftssekreterare Jan Hellberg.

Det täcker nuvarande efterfrågan. Däremot kommer det stora behovet att uppstå när de som föddes på 60-talet börjar gå i pension.

Ledamoten Gunnel Helder lyfte fram frågan om bredd i församlingarnas musikliv och om församlingar gör det för enkelt för sig om allt fokuseras på att det finns en kantor i församlingen.

– Vi måste få in mycket mera musik av olika slag. Det räcker inte att vi sjunger våra älskade psalmer. Vi måste erkänna musiken som en bärare i församlingen och ge den en mer allmän plats – om det sedan handlar om att ta in musiker från andra håll mot arvode, menade hon.

Pengarna gick jämt ut

Domkapitlets resultaträkning för 2015 redovisar ett underskott på 13 000 euro.

– I praktiken går det jämt ut och jag är mycket nöjd, sa notarie Clas Abrahamsson.

Ett par år har domkapitlet inte förbrukat alla verksamhetsmedel från kyrkostyrel-

sen, till liten nytta för stiftet. Vid sidan av budgetmedlen har domkapitlet eget kapital på knappa 700 000 euro i aktie- och obligationsfonder.

I slutet av mötet tackade avgående ordförande Magnus Engblom för sig.

– Vår skara är lite mer än ”bara ett stiftsfullmäktige” eftersom vi i vårt stift är små och ganska sårbara. Därför är det här det viktigaste forumet där stiftets lekmän och präster sitter runt samma bord, även om vi inte har samma åsikter i vissa frågor. Jag hoppas vi ska fortsätta värna om det, sände Engblom som en hälsning till de nya som ska ta över i maj.

SYRIEN GISSLAN

Assyrisk gisslan frisläppt

Det var tidigt på morgonen den 23 februari i fjol som terrororganisationen Islamiska Staten angrep de assyriska byarna vid Khaburfloden i nordöstra Syrien. IS tvingades så småningom tillbaka,

men då hade de tagit över 200 personer som gisslan. Sedan dess har IS i olika etapper släppt många av dem och den här veckan frigavs de sista 43 personerna i gisslan.

– Det här är en glädjens dag, säger Svante Lundgren vid Assyriska riksförbundet i Sverige. Många av

våra medlemmar har släktingar bland gisslan. Vi har delat deras oro och vända under året som gått. Tre personer i gisslan avrättades i september. Alla andra är nu fria, vilket vi är glada för.

Det var den lokala biskopen i Österns assyriska kyrka, Afram Athneil,

som jobbat med gisslanfrågan och lyckats utverka deras frihet.

– Han har sedan gammalt goda relationer till de ledande arabiska stammarna i området, berättar Lundgren. Han har kunnat utnyttja detta förtroende till att nå denna framgång.

ÅLDERSSTIGET KYRKOMÖTE

Valsystemet utesluter unga

NAVI-gruppen, som är de unga vuxnas påverkingsgrupp i kyrkan, tror att valsystemet är en orsak till att endast en under 30-åring valdes in i det nya kyrkomötet.

– Systemet för hur röstningen utförs i valet utesluter den yngre generationen, säger ordförande Noora Isoranta.

Bristen på unga mandat i kyrkans viktigaste beslutsorgan är enligt NAVI oroväckande med tanke på ungdomarnas ställning och deras deltagande i kyrkans beslutsfattande i framtiden.

TOMMY HELLSTEN menar att Gud talar överallt där människan är lyhörd.
FOTO: FREEIMAGES /
BEARBETNING: MALIN AHO

Handen som leder skrivandet

Kan känslan av flow vara Guds närvaro och röst? Tommy Hellsten berättar om en skrivprocess som blev annorlunda på grund av en försvunnen disposition.

DET ÄR EN djärv och fascinerande men samtidigt besvärlig tanke, som har cirkulerat i mig en tid: Talar Gud genom människan? Kan man tänka sig, att då människan öppnar munnen, öppnar Gud samtidigt sin? Frågan har förstas en följdfråga: Hur vet man i så fall om det är människan eller Gud som talar?

Denna problemställning har sysselsatt mig mycket i min senaste bok: *När allting faller på plats* (Libris). **Mårten Westö** håller för tillfället på att översätta den från finskan. Men varför bär jag på denna tanke?

UNDER HÖSTEN 2015 hade jag gjort en disposition för denna bok. Jag reste sedan med min fru **Carita** till Kap Verde på två veckor för att där börja skriva. Då jag satte mig ner på balkongen med min dator märkte jag till min stora fasa att jag hade glömt dispositionen hemma. Då chocken lagt sig lite tänkte jag försiktigt att det här kanske var meningen? Kanske denna bok bör skrivas på ett helt annat sätt. Denna tanke gjorde mig oerhört hjälplös och sårbar, eftersom jag skulle börja skriva ur en utsatthet, utan den kontroll som man ju har genom en planerad disposition. Jag skulle helt enkelt sätta mig ned och lyssna på mitt inre och invänta vad som kommer. När jag ser på detta ur dagens perspektiv inser jag att just denna utgångspunkt av utsatthet försatte mig i ett tillstånd av intensiv närvaro och intuitivitet.

Trevande och lite ängsligt började jag skriva. Jag hade någon slags uppfattning om vad det hela skulle handla om, men det var som att ge sig ut på marker där inga fotspår fanns. Så småningom växte känslan fram i mitt inre

av att det är någon som har fattat tag i min hand och målmedvetet börjat leda mig igenom den process som skulle föda denna bok. Känslan var oerhört skön, det var som om det inte var jag som skrev, utan det skrevs i mig. Flödet av tankar porlade fritt som vattnet i en bäck i fjällen. Och då dagens arbetspass var över förvandlades jag till en turist. Solade på stranden, satt på caféer, njöt av tillvaron. Men turisten hade fortfarande sin hand i någon annans. Plötsligt kunde det dyka upp en tanke ur mitt inre. En trådända eller en början på en stig. Något som hjälpte mig att fortsätta nästa dag. Sedan kunde jag åter koncentrera mig på solen och saltvattnet, och på min fru förstas.

SÅ HÄR FORSATTE det varje dag i två veckor. Inte en dag gick utan denna vägledande hand. Sedan reste vi hem och efter en vecka körde jag till Lappland. Goda vänner hade ställt sin stuga i ödemarken till mitt förfogande. Där satt jag i två veckor, ensam och lite rädd för mörkret som ständigt rädde. Inte kunde jag ju veta att det inte fanns vargar eller psykopater som var ute efter en stackars liten författare från södern. Osäkerheten gav sig till känna i synnerhet på natten, då jag skulle uträtta mina behov i snödrivan. Ljus-käglan från ficklampan fick noga svepa över alla suspekta buskar och drivor. Inte visste jag att det fanns en sådan arketypisk rädsla i mig. Ute var det -25, en enorm kontrast till solbadet på Kap Verde. Men processen var densamma. Handen kom troget med och skrivandet var lätt, njutbart och inspirerande. Dispositionen hade jag denna gång med mig men jag glöm-

DEL 4

TALAR GUD?

I en femdelad serie skriver författaren och terapeuten Tommy Hellsten om svåra och centrala begrepp inom den kristna tron.

de den i portföljen. Först efteråt kom jag ihåg den.

Efter dessa två veckor bland vargar och psykopater reste jag tillbaka till södra Finland och förskansade mig i en stuga i Borgå skärgård. Det var islossningstider. Vargarna och psykopaterna blev kvar i Lappland. Jag befann mig i en miljö och i en natur som jag kände så väl att ängsligheten var som bortblåst.

SEN KOM DAGEN då jag hade kommit till slutet. Bara sista punkten återstod och då jag satte den på plats märkte jag till min överraskning att jag skulle ha velat fortsätta. Detta har aldrig hänt förut under alla mina 26 böcker, utan punkten har varit efterlängtat och fört med sig en lättnad. Visst fanns lättnaden med även denna gång, men snarare som tacksamhet över hur det hela hade gått till.

Om jag alltså hade haft en känsla av att det inte var jag som skrev utan att det skrevs i mig, vem var det då som hade skrivit? Var det Gud Fader själv? Var det Kristus i mig? Just denna tanke är det som samtidigt är djärv, fasci-

nerande och besvärlig. Räcker det inte att tänka att jag hade befunnit mig i ett tillstånd av flow, en intensiv och intuitiv närvaro, som gjorde att texten kom ut på ett obehindrat och kreativt sätt? Men vad är skillnaden, egentligen? Är det inte just i den intensiva närvaron och intuitiviteten som Gud är närvarande? Är det inte just i stillheten och kreativiteten som han uppenbarar sig? Varför tänker vi att Gud inte talar? Är inte detta att köra ut Gud ur våra sammanhang, att skapa ett gudlöst universum, ett som endast människan råder över? Vad gör vi med en Gud som inte talar? Vilken tröst ger en Gud som tiger? En Gud som tiger mitt i detta elände och lidande som vi människor är utsatta för, är en outhärdlig Gud. Bättre att tänka att han överhuvudtaget inte finns. Eller att han sover sött, som Cornelis Vreeswijk sjunger. "Vem bryr sig om ett par trasiga skor när man är gammal och trött?"

Det är ju att beröva oss vårt kärleks-sammanhang då vi tänker att Gud är en Gud som inte talar. Då är vi utslängda i ett kallt och meningslöst universum. Vi behöver omvärdera detta i vår kultur och det är hög tid att börja göra det. Kanske detta är den yttersta orsaken till att jag skrev denna bok överhuvudtaget.

GUD TALAR i min bok. Nu säger jag det djärvt. Men Gud talar överallt där människan är lyhörd, där människan blir medveten om sitt kärleksbehov, sin utsatthet och sin vanmakt. Ju djupare jag har mött min hjälplöshet, desto större blir min ödmjukhet. Ju större min ödmjukhet, desto intensivare min lyhördhet. Och då jag lyssnar på djupet hör jag en röst som inte är min, men som samtidigt är mera min än någon annan.

Förutsättningen för att detta skall ske är modet att tappa kontrollen. Det är just utsatthet och sårbarhet som Gud behöver skapa i oss för att kunna tala genom oss och till oss.

Det är ju att beröva oss vårt kärlekssammanhang då vi tänker att Gud är en Gud som inte talar.

Välsignad mat

ÄTA TILLSAMMANS.

Att välsigna maten ingår inte i dagens konsumentkultur. Bara på sina håll.

TEXT OCH FOTO:
ROLF AF HÄLLSTRÖM

Den nyligen avslutade dramaserien *Downton Abbey* var noga med att ge en korrekt bild av brittisk överklasskultur. Enligt seriens kulturhistoriska expertis var till exempel bordsbön en självklarhet på den tiden.

Men tv-bolagets expertis på dagens publik säger att bordsbön uppfattas som stötande. Så vid seriens måltider går kameran först när herrskapen sitter på plats i matsalen och tjänstefolket serverar.

I USA utanför storstadsregionerna är bordsbön på många håll en självklarhet och syns också på film. Att före måltiden få frågan "Will you say grace with us today?" (Vill du leda oss i bordsbönen i dag?) är ett uttryck för förtroende.

Hos oss är offentlig bords-

bön på undantag annat än på församlingarnas lägergårdar och vid frimurarmåltider. På vanliga lunchställen har jag upplevt det en enda gång. Ett gäng unga handbollsspelare som stående välsignade sin lunch på det lokala Socis. De var från Georgien, ett land som införde kristendomen på 300-talet. I matchen tog de stryk.

Ingenting helig mera

Förr i tiden välsignades nästan allt. I välsignelsen innefattades slötsdagen, natten, måltiden, årsskiftet och födelsen, skriver biskop **Martin Lönnebo** i sin bok *Bönens trädgård*. Den som kan sin franska vet att vårt adjö kommer från "a dieu", med dig vare Gud.

Den tiden är förbi. Åbeteologen **Patrik Hagman** kallar vår tid för en kapitalistisk hederskultur. I den är mat en produkt för konsumtion och det enda viktiga är relationen mellan pris och kvalitet.

Men om man mot förmodan vill uttrycka sin tacksamhet för att ha mat på bordet och vänner att dela det med, hur gör man då?

En samlande ritual som gör att man inte kastar sig

över maten är bra för gott bordsskick, säger den riks-svenska etikettdoktorn **Mats Danielsson**. En rundfrågning av tidningen Dagen visar en varierande praxis: Biskopen säger ja, alltid när jag är ensam, inte med familjen men alltid med gäster. Pastorn säger, ja, jag

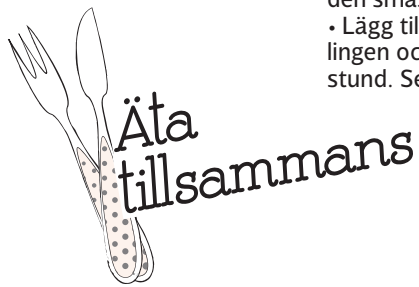
borde och riksdagsmannen ja, men inte lika regelbundet som förr.

Hemma hos oss är bordsbönen kort och koncis, en markör för var vi hör hemma. Till fest sjunger vi "Glädjens herre", också med gäster, som kanske känner sig obekväma med en läst bön.

BROILER MED ROQUEFORTSÅS

- 450 g strimlad kycklingfilé (marinerad går bra)
- 4 dl grönsaksbuljong
- 3 msk maizenamjöl
- 2 msk tomatpuré
- 1 tsk rosmarin
- 1 tsk Worcestershiresås
- 1 dl matgrädde
- 150 g blåmögelost
- 1 burk persikohalvor (päron går lika bra)
- 1 röd paprika

- Bryn den strimlade broilern och lägg åt sidan.
- Koka upp buljongen, rör ner mjölet i en skvätt kallt vatten. Blanda ihop.
- Småkoka någon minut och krydda med tomatpuré, Worcestershiresås och rosmarin. Häll i matgrädden.
- Smula ner blåmögelosten, de skivade persikorna och den småskurna paprikan.
- Lägg till den brynta kycklingen och låt sjuda en stund. Servera.

BROILER MED roquefortsås (osten behöver inte vara märkesvara) serveras lämpligen med kokt basmatiris och en grönsallad.

PÅ TVÄREN NINA ÖSTERHOLM

En liten kugges klagan

Sällan känner jag mig så maktlös som när "systemet" säger stopp.

Jag är inte stadsarkitekt men visst känns det orättvist att inte få bygga ett hus på sin

egen mark.

Jag är inte socialarbetare men visst kändes adoptionsprocessens utredningar stundom förnedrande.

Jag sitter inte i skolnämnden men visst känns vår skolas enorma upptagningsområde och maximala grupstorlek skrämmande.

Framför allt känner jag mig maktlös inför dessa system. Jag är van att kunna välja. Mitt liv är fullt av menyer, jag kan välja allt från mat och kläder till studieinriktning och bank. Men de stora valen, de som påverkar andra människor i en större utsträckning, lig-

ger utom räckhåll för mig. Och det kan jag på sätt och vis förstå. Vi lever tillsammans i ett samhälle och alla kan inte bygga hur som helst eller beställa ett barn på posten.

Det skrämmande är däremot att systemet upp-rätthålls av människor,

vanliga typer som också har byggdrömmar och skolbarn. Ibland är de på gott humör och försöker hjälpa mig att hitta rätt in-tyg till adoptionsnämnden, ibland är de på dåligt humör och vill inte ens försöka hjälpa mig lösa buller-problematiken på tomten.

Hade dubbla fönsterrutor kanske räckt till?

Enligt Bibeln är vi alla lemmar i samma kropp. Vi klarar oss inte utan varandra. Det är ett bra system. Frågan är om våra mänskliga system håller måttet. En hurdan kugge i systemet är du just i dag?

VÅGA FRÅGA

Svik inte dina vänner

■ JAN-ERIK "NANNE" NYBERG är familjerådgivare och svarar på läsarfrågor om familj och relationer.

I den församling där jag är aktiv ställer sig många skeptiska till utlevd homosexualitet. Själv har jag många homosexuella vänner och kan inte omfatta en sådan syn. Ska jag lämna församlingen eller försöka övertala dem som finns där att tänka annorlunda, även om jag inte tror att det är möjligt?

DU BESKRIVER en situation som många kan känna igen sig i oberoende av vad frågan gäller. Vi har så lätt att uttala oss tvärsäkert och dömande om saker som vi inte har någon erfarenhet av. Den företeelse du beskriver är ändå inget annat än anonymt skvaller och förtal. Det sker antagligen under förevändningen att man försvarar "bibliska" värderingar. Men det gör inte saken bättre.

TROR DU ATT det skulle vara möjligt att fråga dem om de vet hur det känns när någon talar illa om ens vänner? Kunde det kanske få dem att tänka efter och hålla tyst, om inte annat så av hänsyn mot dig. Alla får ju tänka vad de vill, men allt man säger behöver man inte säga högt.

Oberoende av åsikter måste vi ha respekt för andra människor. Vi har ingen rätt att döma varandra oberoende av sexuell läggning eller något annat. Jesus var väldigt tydlig på den punkten. Döm inte! Vad betyder Jesus ord i bergspredikan i praktiken?

ETT ANNAT SÄTT att ta tag i saken är att fråga sig varför just den här "synden" är så intressant att tala om. Du kanske bara kan tänka högt. Vad är det som väcker så starka känslor hos en

del människor? Hur kommer det sig att vi just när det gäller sexualiteten blir sådana moralister? Moralism innebär att vi sätter regeln framom människan. Motsatsen är det som Jesus gör, när han säger att vilodagen är gjord för människan, inte tvärtom. Detsamma gäller ju äktenskapet och sexualiteten. De finns till för människan, inte tvärtom.

DET VERKAR SOM du var ganska ensam om att ha vänner i de sexuella minoriteterna. Finns det någon du har förtroende för? Att ta frågan till tals på tumanhand med någon eller några kan vara en öppning till ett sundare samtalsklimat i hela församlingen. Det är alltid lättare att tala om känsliga saker på tumanhand, i förtroende. Finns det någon i församlingen som du har förtroende för? Om det inte finns någon undrar jag vad det är som gör att du ändå vill vara kvar.

Ensam orkar man inte i längden, risken är att du börjar tvivla på dig själv och sviker dina vänner. Eller kanske blir det du som går din väg och söker en annan gemenskap. Hur som helst, det viktiga är att du inte sviker dina vänner och inte heller dig själv.

Fråga KP:s expertpanel

I **KP:s frågespalt** besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

TEXT: LIISA MENDELIN

FOTO: MALIN AHO

Jag har länge yogat enligt devisen ”yoga är motion”. Det är ett enkelt sätt att bemöta kritiken om att yoga inte är något som kristna ska hålla på med. Jag har tänkt att min yoga inte är religionsutövning och att den inte nämnvärt skiljer sig från simning eller balett.

Men jag upplever att den devisen inte längre håller, och vill därför utreda vilka andra sätt det finns för en kristen att förhålla sig till yoga. Startpunkten för mina funderingar är festsalen på Arbis.

Ett okänt språk

– Då tar vi inledningsmantrat!

Jag har knappt hunnit rulla ut min matta förrän yogaläraren ropar ut att det är dags att börja yogatimmen. Vi ställer oss i framkanten av våra mattor och trycker ihop handflatorna över bröstkorgen. Läraren sjunger först på sanskrit, sedan förväntas vi upprepa hennes ord. Gensvaret är trevande. Tonarten är låg och jag har svårt att

sjunga med trots att jag hört mantrat många gånger. Men det är inte bara tonarten och de svåra orden som gör mig villrådig: vill jag faktiskt sjunga med i ett mantra på ett språk jag inte förstår?

Det är mycket som går på sanskrit i den form av yoga jag tränar, ashtanga-yoga. Förutom ett sjuget mantra i början av yogapasset har varje rörelse ett namn på sanskrit, lite som balettens *relevé* och *plié*, men i yogasalen hörs det i stället *balasana* och *trikonasana*.

Det är behändigt att samma termer gäller jorden runt, men jag har svårare att förhålla mig till det sjungna mantrat som på många sätt liknar den kristna tidebönen. Ashtangamantrat anses härstamma från 700-talet och översatt från sanskrit uttrycker det tacksamhet till dem som utvecklat yogan och en bön om lycka och välgång för jorden och människorna. När jag läser översättningen är jag inte helt bekväm med alla formuleringar. Även om budskapet känns bra är detta inte ord jag vill be, speciellt när mottagaren av bönen är oklar.

Det är långt ifrån alla yogaformer som använder sig av mantran, men

även utan mantra känns yogan ofta andlig för mig. Den hjälper mig att hitta mitt inre lugn, som är nödvändigt för att jag alls ska kunna be.

Men om jag medger att yoga är något mer än gymnastik, var hamnar jag då?

Tre vägar

Med en grov karikering kan jag se tre olika sätt för en kristen att förhålla sig till yoga. Förutom ”yoga är motion” finns det ett synsätt där en kristen inte ska yoga eftersom det skulle vara att utöva hinduism. Det tredje synsättet är att en kristen kan yoga eftersom yoga är en andlig teknik, inte specifik religionsutövning.

Synen att kristna inte ska yoga har jag mött flera gånger. Jag vet att saken diskuteras bland många kristna och att det ordnas föreläsningar om yogans skadliga effekter. Det sägs att kristna som håller på med yoga lurar sig själva, att de inte vet vad yogans rötter egentligen handlar om. Den stora faran verkar vara att den som utövar yoga kan nedkalla onda makter över sig själv, utan att själv veta om att hon gör just det.

Den tredje inställningen, att yoga är

ORDET YOGA betyder koppling, att anknyta sig till världens grundkrafter eller till en transcendent verklighet. Hur skiljer sig knäppta händer från knäppta fötter?

en andlig teknik, kan exemplifieras av Holy Yoga. Det är en grupp i USA som utbildar kristna yogalärare. På deras webbsida jämförs yogan med fasta, meditation och bön. Gruppen ser yogan som en andlig teknik som inte kan ägas av en specifik religion. De menar att yogan är mycket äldre än hinduismen men att hinduerna var de första som gav yogan en nerskriven struktur – därför bär de olika yogaställningarna namn på sanskrit.

Fakta på bordet

Synen att kristna inte ska yoga väcker frågor. Vad är yoga egentligen, och kan jag som kristen ha frid med den? Tanken som Holy Yoga för fram, att yoga skulle vara mycket äldre än hinduismen, känns lugnande men jag anar att det kan vara en förenklad historisk beskrivning.

Jag ringer upp docenten **Jyri Komulainen**, som förutom att han är biskopsmötets generalsekreterare även forskar i mötet mellan kristen tro och hinduism. Han har skrivit och föreläst om förhållandet mellan kyrkan och nyandlighet. Komulainen yogar inte själv ut-

YOGA. Kan en kristen ha frid med att praktisera yoga? Liisa Mendelin försöker ta reda på vad den kristna kritiken mot yoga handlar om, och reda ut om den är berättigad.

Mantra eller Fader vår?

an är intresserad av ämnet ur den lutherska kyrkans perspektiv.

Hur skulle du definiera yogan?

– I en snäv bemärkelse innebär yoga fysiska övningar som omfattar olika ställningar och andningsövningar. Traditionellt har yoga använts som en teknik för att nå något på ett metafysiskt plan. Liknande tekniker kan ha funnits också i andra kulturer än den indiska.

Är yogan äldre än hinduism?

– Ett fornyfynd i Indusdalen från 3 000-talet före Kristus visar en gestalt som ser ut att utöva yoga. Den torde härstamma från tiden före hinduismen. Å andra sidan har hinduismen ingen tydlig startpunkt. En del forskare ser hinduismen som en fusion mellan olika indiska kulturer och traditioner som började smälta samman mellan 500 före Kristus och 300 efter Kristus. Om det stämmer är yogan mycket äldre än hinduismen.

– Hinduismen så som vi i dag känner den fanns inte när yogan utvecklades.

Är det legitimt att jämföra yoga med fasta, meditation och bön? Alltså som en praxis

som inte kan "ägas" av en enda religion?

– Visst kan man göra en sådan analogi. Ordet yoga kunde också användas för en vanlig luthersk gudstjänst som ju är en andlig teknik för att närma sig Gud.

Hur förhåller du dig till att yogautövare reciterar hinduiska mantran vars betydelse de inte känner till?

– Många yogaskolor använder sig av mantran som är en del av hindutraditionen. Jag kan inte säga att det finns ett rätt sätt för en kristen att hantera mantra. Men det är en knepig situation. Om någon lär sig ett mantra utan att veta vad det betyder, uttalar hon då dess läromässiga innehåll eller inte?

– Situationen liknar den för ateister som sjunger *Den blomstertid nu kommer*. I vilken mån kan de sjunga med utan att det blir en trosbekännelse? Det är en svår fråga som man kunde undvika om det fanns yoga med en kristen vokabulär. Kyrkan kunde överväga att erbjuda sådan.

Kristen yoga

Det visar sig att kyrkan redan ordnar kristen yoga. Jag tar bussen till Viks

kyrka för att delta i ett yogapass som Malms församling ordnar. Läraren leder mig och ett tiotal andra kvinnor in i lugna yogarörelser. Hon lär oss andas djupare.

Vi gör enkla yogarörelser i ett behagligt tempo. Vi sjunger inga mantran. Allra sist sätter vi oss i skraddarställning och knäpper händerna.

– Så avslutar vi med att be Fader vår.

Alla uttalar de välbekanta orden. De okända kvinnorna i rummet blir plötsligt mera mänskliga när jag hör deras röster be med stor vana. Fastän de ber på finska och jag själv på svenska känner jag mig som en del av gemenskapen. Kontrasten är stor till arbis-yogans trevande mantra.

På vägen hem kommer jag fram till att jag vill fortsätta träna yoga. Jag behöver inte sjunga med i något mantra, men om jag ändå gör det kan jag fylla orden med något från min egen tro. Ibland får yogan vara bön, ibland träning. Huvudsaken för mig är att jag vet att det är något som jag mår bra av, både till kropp och själ.

Kristen kritik av yoga x 8

YOGA. Det finns många kristna argument mot yoga. Kyrkpressen samlade några av de oftast förekommande argumenten och bad forskaren Jyri Komulainen kommentera dem.

TEXT: LIISA MENDELIN

Vad säger du om påståendet att "yoga är hinduism"?

– Historiskt behandlas yoga ofta som del av hinduismens historia. Men yoga har också fått en form som helt lösgjorts från hinduismen. Här kan man ju fråga om de alls kan skiljas åt, men jag anser att det går. Många andra fenomen inom kristendomen kommer också från andra kulturer och har tagits i kristet bruk. Att yoga delar historia med hinduism förhindrar inte att den kan kristnas.

JYRI KOMULAINEN är biskopsmötets generalsekreterare och forskar i mötet mellan kristen tro och hinduism. FOTO: ARKIVBILD/CHRISTA MICKELSSON

"Rörelseserien solhälsningen är en hinduistisk bön till guden Surya Namaskaar."

– Ja, solhälsningen har hinduiska rötter och om en hindu gör en solhälsning så är den en hinduisk bön. Men om en kristen vill tillbe Jesus med samma rörelseserie så kan man undra om det då längre är en solhälsning, utan kanske i stället en Jesushälsning. Jag vet att katolska munkar i Indien har tagit solhälsningen i bruk i sitt kristna böneliv och för dem handlar det verkligen inte om att utöva hinduism.

"Kristen yoga är synkretism, att blanda ihop olika religioner."

– I kristet tal är synkretism ofta ett väldigt negativt ord inom missionsteologin har man nu börjat vända på begreppet. I dag vet man att det inte finns någon "ren kristendom". Varje kristen tro är på något plan synkretisk. En indisk kristenhet måste söka sina former i en indisk kultur och kan då till exempel ta yogans kristen användning. Det är knepigt med kategoriska påståenden eftersom det redan finns kristna som använder yoga. Samtidigt som det även finns de som i en konvertering till kristendomen helt vill avsäga sig yogan, och de som vill utveckla sin kristna tro på sitt hinduiska arv.

"Yoga är inte bibliskt."

– Nej det är det inte eftersom Bibeln kom till i en annan kultur. Om Gud hade bestämt att Jesus skulle födas i Indien så hade yogan antagligen varit ett viktigt element också i Bibeln. Det är mycket som inte finns i Bibeln men som vi ändå använder dagligen, till exempel smarttelefoner.

"Den som yogar blir för individualistisk."

– Vissa former av yoga kan ha det problemet att de kultiverar en individualistisk spiritualitet som till och med kan ses som en motsats till den lutherska tanken om att tjäna nästan. En kristen yoga behöver nog uppmuntra till nästankarlek och social aktivism.

"Genom yogarörelserna öppnar man sig för en osynlig energi i syfte att få övernaturliga krafter."

– Sådana uppfattningar kan det finnas inom vissa hinduiska former av yoga, men det är inte alls så att alla som yogar har det som mål. Det är bara ett fenomen i en mångfacetterad värld av yoga.

I kundaliniyoga tror man att det i ryggsletet finns en livskraft ihoprollad som en orm. Den kan väckas genom rörelser och mantran. Ormen ska sedan börja gå uppåt genom kroppen till huvudet. Det här kan leda till psykos.

– Visst är det så att kundalini betyder orm och att symbolspråket i kundaliniyoga går ut på att man ska få sin energi att växa längs med ryggraden för att bli ett med det gudomliga. Jag kan inte svara på om den tanken i sig kan leda till psykos. Det är bra att komma ihåg att symbolernas betydelse varierar mellan olika kulturer. En kristen ser lätt på ormen genom berättelsen om syndafallet, men i Indien har ormen en helt annan symbolik. I södra Indien finns det en utbredd ormdyrkan i synnerhet bland kvinnor. Där är ormen symbol för livet.

"Jesus varnar för att många ska komma i hans namn och leda vilse."

– Det är en varning som en kristen säkert har nytta av överallt men jag vet inte om den är mera nödvändig vid yoga än vid något annat.

– Enligt Paulus ska vi pröva allt och behålla det goda. Vi kan ta saker från den här världen och sätta dem i Jesu tjänst.

HUNGER. Det har inte regnat ordentligt på ett år i Etiopien. Den värsta torkan på över 50 år driver ner befolkningen på knäna. Mat behövs, och fort.

Låt det regna!

TEXT OCH FOTO: **BENGT SIGVARDSSON**

I den lilla byn Mones, i de sydöstra delarna av Tigray-regionen i norra Etiopien, står den 62-åriga änkan **Maharat Charkos** utanför sitt lerhus där hon bor tillsammans med sin dotter och två barnbarn. Hon blickar ut över dalen som breder ut sig nedanför byn. Dalen är fylld av torra åkrar där endast solbränt ogräs växer. Det väcker hemska minnen till liv. Maharat överlevde svältkatastrofen i Etiopien 1984–1985 då uppemot en miljon människor dog. Nu hemsöker hungern henne igen.

– Vi dricker smutsigt vatten ur en flod, äter näringsfattig mat och kan inte sköta vår hygien. Vi svälter, säger hon.

Etiopien går genom den värsta torkan på 50 år. Hela 10,2 miljoner människor är i akut behov av matbistånd. Familjen Charkos överlever tack vare grannar som ger dem lite bröd ibland.

– Folk här är generösa, men alla väntar på bistånd. Hur ska de då kunna hjälpa oss, frågar sig Maharat Charkos.

”Vi sådde vete men skördade gräs. Det fanns inte ett vetekorn på stråna.”
Waldo Brahan

År 2015 kom det ytterst lite nederbörd under landets första och mindre regnperiod som infaller mellan februari och maj. Under den andra och viktigaste regnperioden, mellan juni och september, uteblev regnet helt i stora delar av Etiopien. Detta till följd av det återkommande klimatfenomenet El Niño. I andra landsdelar kom regnet för sent eller sporadiskt.

I normala fall står skörden för 80–90 procent av livsmedelsproduktionen i Etiopien. Torkan har inneburit att skörden halverats eller till och med minskat med 90 procent i de värst drabbade områdena.

– Vi sådde vete men skördade gräs. Det fanns inte ett vetekorn på stråna, säger Maharat Charkos granne, den 28-åriga bonden **Waldo Brahan**.

Utsäde saknas

Över 80 procent av Etiopiens cirka 98 miljoner invånare lever på jordbruk, framförallt på småskaligt och traditionellt sådant. Enligt FN:s kontor för samordning av humanitär hjälp, OCHA, behöver nu 18 miljoner etiopier hjälp att få mat.

Knappa åtta miljoner av befolkningen täcks av ett nationellt trygghetsprogram, PSNP (Productive Safety Net Programme), däribland Waldo Brahan och hans fru. Genom programmet får de mat i utbyte mot arbete i utvecklings- och infrastrukturprojekt.

– Men det är inte nog för att vi ska kunna äta oss mätta och det är inte alla som får hjälp. Endast de mest nödställda får det, säger Waldo.

Han hoppas på regn under våren och sommaren, vilket är högst osäkert. El Niño kan slå till igen. Även om det blir nederbörd saknar Waldo, liksom majoriteten av bönderna, utsäde. Det hotar att försätta Etiopien i en ond cirkel av livsmedelsbrist. Waldo överväger att sälja eller slakta sina kreatur, en ox och två kor, för att kunna köpa utsäde.

– Jag är ung, har energi och vill arbeta så att jag själv kan köpa mitt utsäde och inte behöver ta emot det passivt som bistånd, säger han.

Hoppar av skolan

De södra, östra och centrala delarna av Tigray-regionen är de områden som

drabbats värst av torkan. Landskapet är stenigt och bergigt. Vägarna flankeras av uttorkade flodbäddar och torra åkrar där boskap desperat borrar ned mularna i jorden i jakt på rötter. Vid en källa, med bara någon decimeter högt vatten, fyller barn dunkar med vatten. Boskap dricker ur samma källa. Längs vägarna går ännu fler barn. Vissa leder åsnor packade med vattendunkar. Trettonåriga **Bri Kyros** och hennes två småsyster bär knyten med torra grenar på sina ryggar.

– Tidigare köpte vi ved och kol till matlagningen. Det har vi inte råd med längre. Pappa har inte kunnat odla något för att marken är torr, säger Kyros.

Systrarna går i skolan på eftermiddagarna.

– Men det är svårt att hinna läsa läxor eftersom vi måste leta efter ved och vatten både före och efter skolan. Jag försöker ta igen läxläsningen på helgerna.

Enligt en del uppgifter kan uppemot tre miljoner barn redan ha hoppat av skolan. Vissa för att de tvingats fly torkan, andra för att skolorna har stängt. Många för att de måste hjälpa

MAHARAT CHARKOS överlevde svältkatastrofen i Etiopien 1984–1985. Nu fruktar hon åter svälten. Här utanför hemmet tillsammans med dotter Znash Asefa och barnbarnen.

BONDEN WALDO Brahan från norra Etiopien har inte kunnat odla något på ett år till följd av torkan. Han överväger nu att slakta eller sälja sina boskap för att få mat på bordet.

TORKAN I Etiopien slår hårt mot barnen och många hoppar av skolan. Systrarna Bri och Sosa Kyros hinner knappt med läxorna eftersom de får gå flera kilometer per dag i jakt på ved.

KLIMATFENOMENET EL NIÑO under 2015 har lett till att Etiopien går genom den värsta torkan på 50 år. 10,2 miljoner människor behöver matbistånd.

sina familjer att överleva. Tioårige **Kibron Kilali** berättar att han dagligen går fem kilometer för att samla ved.

– När jag inte letar efter ved så vallar jag vår boskap, men på grund av torkan är det svårt att hitta ställen där de kan dricka vatten eller äta gräs, säger han.

Hundratusentals djur har dött, framförallt i östra Etiopien där majoriteten av befolkningen är pastoralister, det vill säga uteslutande försörjer sig på boskapsskötsel.

– Vi har sålt flera av våra djur för att få pengar till mat. Vi har kunnat odla lite vete, men det har blivit svårt att äta sig mätt varje dag. Jag är ofta hungrig, säger Kibrons kompis tioårige **Goytom Haile**.

Kalal Behre kommer förbi på vägen. Han berättar att många i området lider av näringsbrist på grund av matbristen.

– Vi vuxna kan än så länge hantera det. Det är värre för barn under fem år. Många barn förlorar mycket i vikt, säger Kalal.

Enligt OCHA lider nu 2,1 miljoner etiopier av undernäring, varav 400 000 av svår sådan. Kalal Behre be-

”Under februari är rädslan stor att många ska börja fly torkan till andra områden. Enda sättet att få dem att stanna är att få in mat.”

Destä Hadera

rättar att nästan alla väntar på bistånd.

– Om det inte delas ut hjälp snart kommer folk att börja fly till platser där det finns mat och vatten. Många försöker redan ta sig illegalt till arabiska halvön för att arbeta. Jag har hört fruktansvärda historier om etiopier som har rånats, kidnappats eller blivit skjutna på vägen dit, säger Behre.

Osynlig kris

Enligt Internationella Organisationen för Migration (IOM) tvingades över 218 000 etiopier lämna sina hem enbart mellan augusti och december 2015. De flesta på grund av torkan men även på grund av förödande översvämningar orsakade av kraftiga sporadiska regn. I Tigrays största stad Makele är **Destä Hadera** regional utvecklingschef på den etiopiska Mekane Yesus-kyrkans utvecklingssektion DASSC.

– Under februari är rädslan stor att många ska börja fly torkan till andra områden. Enda sättet att få dem att stanna är att få in mat, säger Destä.

Mardrömsscenarioet är stora folkförflyttningar till områden där det

KYRKORNA HJÄLPER

• **Kyrkans utlandshjälp** fokuserar på utdelning av dricksvatten och rent vatten till andra ändamål, matutdelning och utdelning av utsäde för att trygga följande skörd. Hjälpen förmedlas genom Lutherska världsförbundet. Utlandshjälpen följer också med läget i Somalia, Uganda och Sydsudan som också hotas av torka.

• **Finska Missionssällskapet** har beviljat 50 000 euro ur sin katastroffond till Etiopiens Mekane Yesus-kyrka. Nödhjälpen riktas främst till dem som är speciellt utsatta, så som undernärda barn, ammande mödrar och gravida kvinnor. Finska Missionssällskapet har verkat i Etiopien sedan 1968 och har utsända experter som arbetar i landet.

BRUNNAR OCH andra vattenresurser töms i alarmerande fart. På bilden hämtar barn ”dricksvatten” ur en snart uttorkad källa. Djuren dricker samma vatten som barnen.

fortfarande finns vatten. Det skulle riskera att tömma resurserna även där och i slutändan leda till att mängder av människor strömmar in i storstäderna.

Destä Hadera berättar att regeringen, lokala organisationer och lokalbefolkningen har gjort allt som stått i deras makt för att handskas med torkans konsekvenser. Många bönder har börjat sälja sina boskap för en spottstyver.

– Bönderna gör allt för att överleva. De försöker hitta nya sätt att försörja sig vid sidan om jordbruket. En del transporterar varor mellan olika marknader. Andra skickar sina barn, framförallt döttrar, till städerna för att söka arbete, säger han.

Etiopien har försökt utveckla och klimatanpassa jordbruket de senaste decennierna. Enligt Världsbanken ligger landets genomsnittliga ökning av BNP på cirka tio procent per år.

Trots att regeringen snabbt satte in hjälpsatser mot torkan fick man i oktober 2015 vädja till världssamfundet om hjälp. Totalt behövs 1,4 miljarder dollar under 2016 för att för-

hindra en svältkatastrof. I mitten av februari hade mindre än 50 procent kommit in. Den etiopiska regeringen har bidragit med mest, över 370 miljoner dollar.

– Långt ifrån alla av de 10,2 miljoner människor som behöver akut matbistånd får hjälp. De mest nödställda prioriteras, säger Destä Hadera.

Han säger att det är av yttersta vikt att folk får mat och rent vatten, men även att bönderna får foder till sin boskap, utsäde och gödningsmedel för att kunna odla sina marker när – eller om – regnet kommer.

Trots krisens dignitet har den fått begränsad uppmärksamhet i internationella medier. Andra kriser tar uppmärksamheten, inte minst flyktingströmmen till Europa från Mellanöstern. Destä Hadera menar att även om tiden är knapp kan en svältkatastrof fortfarande undvikas i Etiopien.

– Om hjälp sätts in nu – inte när folk redan har börjat dö. Det är mindre kostsamt i liv och pengar om man ger bistånd för att förhindra en katastrof än att göra det när den redan är ett faktum.

SJUÅRIGE BERIHU MULO och treårige Kubbe Mulo sitter under stekande sol i Tigray-regionens sydöstra delar, ett av de värst drabbade områdena i Etiopien.

BÖNDER I Tigray-regionen, i norra Etiopien, på väg till marknaden i staden Makele för att sälja sina boskap. Många säljer sina boskap till låga priser för att överleva.

DESTÄ HADERA är regional utvecklingschef på den etiopiska Mekane Yesus-kyrkans utvecklingssektion DASSC i Tigray-regionens största stad Makele.

ELLIPS

Lämna påven
i fred, tack

Förra veckan avslöjade BBC att det fanns en "hemlig" brevväxling mellan påven Johannes Paulus II och den polskfödda amerikanska filosofen Anna-Teresa Tymieniecka. Det finns inga tecken på att påven brutit sitt celibatlöfte, fastslår BBC, givetvis med den följden att en bild av påven som bryter sitt celibatlöfte genast stiger fram för läsarens inre öga.

Jag har faktiskt träffat påven Johannes Paulus II. Näja, nästan åtminstone. Jag var på plats i Helsingfors ishall år 1989 då påven firade mässa där. (Min pappa var katolik, och ville att jag och min syster skulle få uppleva en så stor händelse.)

Jag har nyligen läst boken *Söka och finna Gud i allt*, skriven av den katolska patern och jesuiten James Martin. I den berättar han att han i början av sin jesuitutbildning fick höra att om han väljer att bli jesuit och präst kommer han "aldrig att bli den viktigaste personen i någon annans liv". Att välja ett liv i celibat är att välja bort att ha ett parförhållande.

När jag läser fragmenten av brevväxling mellan påven och Anna-Teresa tänker jag på en annan berättelse som James Martin presenterar i sin bok: den där han blev passionerat förälskad och övervägde att ge upp sina löften och avsäga sig sitt liv som jesuit. "Det händer alla", menar han. Självalde han att ge upp kärleken och hålla fast vid kallet.

Vad vet vi om den kamp påven och Anna-Teresa fört? Vad vet vi om deras längtan och uppoffringar och varför måste vi veta? Har vi inte nog med våra egna hemliga passioner, misslyckanden och uppoffringar? Låt påven vara, säger jag.

■ SOFIA TORVALDS

Om att älska sitt livsvittne

PARFÖRHÅLLANDE. Vänskap och nyfikenhet är parförhållandets grundpelare, menar den danska psykologen och parterapeuten Mattias Stølen Due. Han försöker få par att inse att det är viktigt att vårda förhållandet medan det fortfarande går att rädda.

TEXT: SOFIA TORVALDS

Den danska parterapeuten **Mattias Stølen Dues** bok *Medan vi fortfarande älskar – att ta hand om kärleken* har nyss kommit ut på svenska. Boken har fått mycket uppmärksamhet i både dansk och svensk press – kanske för att den känns ovanligt förståelig.

Stølen Due påminner nämligen om att man kommer långt i ett parförhållande bara med hjälp av klassiska dygder som osjälviskhet. Kanske det ändå inte bara handlar om stor passion, den där stora kärleken? Kanske den handlar om vänskap, lojalitet, ett intresse för hur den andra har det och hur han eller hon tänker?

– Parförhållandet är den relation som sägs betyda allra mest för vuxnas psykiska trivsel, hälsa och allmänna tillfredsställelse. I min bok försöker jag sätta fokus på vad vi kan göra för att förebygga otrivsel och uppbrott, i stället för att förklara varför så många till slut lämnar varandra.

Stølen Due ville skriva en bok som sitter i en skandinavisk kontext, eftersom så många böcker om ämnet kommer från USA. Han ville också hålla en realistisk och personlig ton.

– Jag vill tala för det realistiska parförhållandet och själv berätta att jag också inser att det kan vara svårt ibland. Det är viktigt att minnas som kontrast till de stora perfektionistiska idealen vi har i vår kultur.

I ett förhållande tenderar vi lätt att vända blicken mot den andra. Har en kvinna ett strålande parförhållande tänker kanske både hon själv och vänner att det beror på att hon hittat "den perfekta mannen". Om parförhållandet inte är bra beror det på att mannen har en del fel och brister.

net stiger och börjar leta sig in i husen. En inspektör utsänd från myndighets-håll deklarerar området närmast stranden obeboeligt, men människorna fortsätter till en början att leva sina liv som de brukar – ända tills evakueringen undan det stigande havet är ett faktum.

I första akten ställer sig scentekniker och kameramän bokstavligen i vägen för skådespelarna. Publikens ögon är

Du uppmanar läsaren att först vända blicken mot sig själv. Varför?

– Vi lever i en mycket individualistisk tid och sätter fokus på att utveckla oss själva och våra egna intressen. Det finns en risk för att vi uppfattar vår partner och andra människor bara som medel för vår egen lycka. Jag vill poängtera att kärlek först och främst handlar om att ge, att se den andra, att vara generös och måna om den andras trivsel, säger Stølen Due.

Dessutom, påminner han, är det inte möjligt att förändra en annan människa.

– Vi kan bara förändra oss själva, och därför är det där vi måste börja om vi ska bevara kärleken eller stärka parförhållandet.

Det svåra, normala förhållandet

Mattias Stølen Due säger att hans erfarenhet visar att det vanligaste bekymret i ett förhållande är att paret inte har tid för varandra.

– Vi jobbar mycket, vi har barn, vi motionerar och har många andra projekt. Därför har vi inte tid att verkligen se varandra, att ha trevligt tillsammans och att hinna prata.

– Många par kämpar också med sexualiteten. Det är viktigt att man pratar om det, då kan man försöka åtgärda saken i stället för att sitta ensam med sin frustration.

Han menar att det är viktigt att par förstår att även om de saknar tid för varandra eller saknar sex i parförhållandet betyder det inte att de har ett dåligt förhållande.

– Det betyder bara att man är en helt normal människa i ett helt normalt förhållande – och att man har ett krävande

▲ **DET BEHÖVER** inte betyda att man har ett dåligt förhållande fastän man saknar tid och krafter för varandra. FOTO: COLOURBOX

◀ **MATTIAS STØLEN DUE** är dansk psykolog och parterapeut. Han rekommenderar att vi vårdar vårt parförhållande genom att först förändra oss själva. FOTO: LIBRIS FÖRLAG

de liv. Det är viktigt att inse att det är normalt att ha ett krävande liv och ett krävande förhållande.

Din partner är ditt livsvittne

Många löser problemen i sitt förhål-

Tekniken kommer i vägen

TEATER

Sånger vid randen av ett grått hav

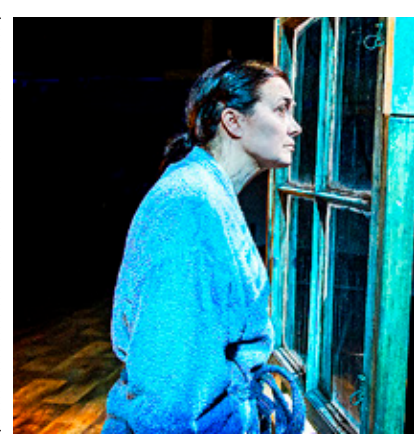
Manus: Pipsa Lonka
Regi: Janne Reinikainen
I rollerna: Oskar Silén, Nina Hukkinen m.fl.
Spelas på Svenska teatern i Helsingfors.

Sånger vid randen av ett grått hav är inte en pjäs för den som vill gå på teater för att luta sig tillbaka och låta sig svepas med av illusionen. I den här pjäsen är allt en illusion – och samtidigt inget.

Handlingen utspelar sig någonstans vid Östersjökusten bland en grupp människor som utgör invånarna i en by. Havsvatt-

nämligen inte riktade mot det som händer på scenen utan snarare mot de stora skärmar som visar skådespelarna komplett med korrekt bildvinkel och lämpliga filter i form av rök eller vattendroppar på ett fönsterglas. Till en början känns pjäsens lekfulla grepp om illusionerna underhållande och lite uppfriskande. Men som om detta inte var tillräckligt finns dessutom en berättare som efter att

han presenterat sig i början av pjäsen försvinner in i ett bås men är desto mera närvarande i form av sin röst som förklarar alla skeenden. Upplevelsen av en så här envist närvarande berättare är absurd, jämförbar med att se på en film med kommentarspåret för synskadade aktiverat. Berättarens tolkning ställer sig nämligen i vägen för min egen upplevelse av det som händer på scenen, vilket an-

lande med att helt enkelt byta partner. Men Mattias Stølen Due vill påminna om att det finns fördelar med att knega på i det gamla, "tråkiga" förhållandet.

– Om vi byter partner ofta riskerar vi att gå miste om den djupa anknytning vi får om vi är tillsammans med en människa i många år. Tryggheten är viktig för att en människa ska trivas, och vi känner oss oftast tryggast i ett "gammalt" förhållande.

Han påpekar att ett långt förhållande leder till att vi får ett "livsvittne".

– Man har fått barn tillsammans, gift sig, kanske upplevt stora krav och kriser tillsammans. Att det finns ett vittne till de viktiga saker som händer i våra liv har stor betydelse.

Dessutom uppstår det givetvis nya problem i ett nytt förhållande.

– Det nya förhållandet ser ofta lättare ut i början, men det är inte nödvändigtvis lättare i längden. Så i stället

för att hela tiden tro att man hittar lyckan i följande förhållande vinner man mycket på att värda kärleken i sin gamla relation.

Givetvis finns det förhållanden och situationer då parterna måste inse att det är dags att kasta in handduken. Psykiskt och fysiskt våld kan inte accepteras, och stor vantrivsel i många år måste tas på allvar, säger Mattias Stølen Due.

– Men jag menar samtidigt att man är skyldig sig själv, sin partner och sina barn och gå igenom en längre, kvalificerad terapeutisk process innan man skiljer sig. Då skapar man en möjlighet att rädda förhållandet. Om förhållandet inte går att rädda skapar man bättre förutsättningar för ett gott samarbete gällande vården av barnen efter skilsmässan.

"Vi kan bara förändra oss själva, och därför är det där vi måste börja om vi ska bevara kärleken eller stärka parförhållandet."

NINA HUKKINEN (i rollen som Aila) agerar inför kameran och inte inför publiken.
FOTO: CATA PORTIN

tagligen är exakt den effekt man velat eftersträva. Följer man med skådespelarnas agerande upptäcker man att det ofta förekommer en liten diskrepans mellan agerande och berättande. Det är alltså skådespelarna som försö-

ker anpassa sig till berättandet snarare än berättaren som skildrar det som händer på scen.

I andra akten har berättaren tacksamt nog dämpat ner sig. Kameramännen har flyttat sig ur vägen och *Sånger vid randen av ett grått hav* börjar kännas som en vanlig teaterföreställning. Effekten är påtaglig – pjäsens människor kommer närmare. Må vara att de flesta av personerna betar sig förvånans-

vårt infantilt, men befriade från kamerorna blir de mindre karikerade och mer levande. Man kan plötsligt känna ömhet för dessa människor, hopträngda i seniorhemmets matsal och tvingade att umgås med varandra på ett nytt sätt. Och pjäsens Tytti blir plötsligt mera mänsklig än tragikomisk när Gud uppenbarar sig inför henne och hon besvärat ber honom att låta bli att uppenbara sig.

Katoliker höjer åldersgränserna

ÅLDERSGRÄNS. Katolska organisationer har på senare tid lyckats få domstolar att barnförbjuda flera filmer på bio i Frankrike – för att de anses innehålla för mycket sex och våld.

TEXT: JOHAN TOLLGERD

Idagarna ska en domstol avgöra om Quentin Tarantinos film *The hateful eight* ska barnförbjudas. Den har för närvarande en åldersgräns på tolv år i Frankrike.

André Bonnet, som är advokat i staden Nice och leder den lilla men mäktiga katolska organisationen Promouvoir, har anmält filmen till en fransk domstol.

– Jag är chockad. Hur kan vuxna människor vara så ansvarslösa och tillåta tolvåriga barn se filmen, undrar han.

The hateful eight är högaktuell på bio just nu. På franska heter den *Les huit salopards*.

– Den är full av rätt våld, tortyr och porr, säger Bonnet.

På Promouvoir kräver man nu att filmen ska få en gräns på aderton år.

Organisationen har bara 600 medlemmar, men inom loppet av bara några månader har den lyckats få domstolar att barnförbjuda två stycken filmer: horrorporrfilmen *Saw 3-D* av Kevin Greutert samt erotisk-pornografiska *Love* av Gaspard Noé.

– Det är klart att det känns bra när man lyckas med det-

ta, säger André Bonnet.

Promouvoir och ett par andra katolska organisationer har anmält ytterligare tre filmer till domstol, däribland Lars von Triers film *Antichrist*.

Förbuden lockar

De franska filmproducenternas organisation, ALP, har protesterat skarpt mot de olika domstolsbesluten.

På Kulturministeriet vill man däremot inte uttala sig gällande Promouvoir.

– Vi vill invänta domstolens kommande beslut gällande Tarantinos senaste verk, meddelar pressavdelningen.

Filmkritikern och chefredaktören på kulturtidningen *Télérama* **Aurélien Ferenczi** ser allvarligt på utvecklingen.

– Det är farligt när religionen får för mycket plats inom kulturen, tycker han, och menar att organisationen Promouvoir består av en samling katolska intresser som står nära extrema högern.

Detta avfärdar André Bonnet.

– Vår organisation består främst av föräldrar och vi företräder en ny tendens i samhället. Många psykologer slår nu också larm när barn får se för mycket sex och våld på filmduken och på internet.

Aurélien Ferenczi tycker däremot att bland det farligaste man kan göra är att sätta upp förbud.

– Istället för att stoppa kan förbud tvärtom locka ungdomar – som i det här fallet, att se filmen, säger han.

THE HATEFUL EIGHT är en amerikansk westernfilm, skriven och regisserad av Quentin Tarantino.

Den Gud som Pipsa Lonka skrivit in i sin pjäs är för övrigt också ganska karikerad – en äldre man med långt vitt skägg, mild men något förvirrad inför hur hans skapelse lever. Men även om han inte hörsammar Tyttis önskan erbjuder han åtminstone ett bönesvar i form av en människa som hjälper henne att sova.

Sånger vid randen av ett grått hav får sin svenska urpremiär på Svenska te-

aterns scen, men översättningens svenska låter onödigt ofta som svenska uttryckt med finsk konstruktion och med direktöversatta uttryck.

Som metateater är *Sånger vid randen av ett grått hav* skickligt genomförd, men frågan som inställer sig är om de tekniska och nyskapande greppen stjälp eller hjälper den berättelse som pjäsen försöker förmedla.

ERIKA RÖNNGÅRD

Mixa och Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår tävlande den här veckan är Anna Hultin. Konstruerad av Jesper von Hertzen.

MEDTÄVLARE: ANNA HULTIN

Namn: Anna Hultin.

Ålder: Mogen dam.

Yrke och/eller titel: Skådespelare.

Hemort: Sibbo.

Favoritmat och -dryck: God mat som någon annan lagar. Och vin.

Lyssnar helst på: Tystnad.

Favoritidrottsgren- och/eller -lag: Absolut ingen favoritidrottsgren och inte heller några lag.

Rekommendera en bok!: Eftersom det är Kyrkpressen så Jesus the Zealot.

Skulle vilja resa till: Nya Zeeland.

Tråkigaste hemgörat: Dammsugning.

Slogan, motto eller ordspråk: För att vara lycklig, acceptera det som är som det är.

Om jag vore en biblisk person skulle jag vara: kanske jag skulle vara Anna, Marias mamma.

Min åsikt om frågesporter: Annars roliga men kan inte tåla sport- eller geografifrågor.

FRÅGESPORTSRESULTAT: 15/25

EUROPEISKA HUVUDSTÄDER & AVSTÅND FRÅN HELSINGFORS

a) Ljubljana	1) 1830 km
b) Paris	2) 1950 km
c) Warszawa	3) 2240 km
d) Amsterdam	4) 2310 km
e) Dublin	5) 2930 km

Resultat: 1/5

OLIKA -ISMER & PÅSTÄENDEN

a) Konstruktivism	1) Helheten är större än summan av delarna
b) Dadaism	2) Kan ses som en handgriplig protest mot kulturens inlemmande i den sociala hierarkin
c) Eklekticism	3) Lära som tagit element från flera andra läror
d) Pragmatism	4) Riktning inom pedagogik som betonar att människor själva skapar kunskap i interaktion med omvärlden
e) Holism	5) Kännetecknas av fokus på handlingars och påståendens praktiska konsekvenser

Resultat: 5/5

ENGELSKA GREVSKAP & GEOGRAFISKT LÄGE

a) Devon	1) Sydöstra England
b) Sussex	2) Sydvästra England
c) Norfolk	3) Östra England
d) Yorkshire	4) Nordvästra England
e) Lancashire	5) Nordöstra England

Resultat: 1/5

SPRÅK I FRÄMRE ORIENTEN & PÅSTÄENDE

a) Kurdiska	1) Syriskan är egentligen en dialekt av detta språk
b) Hebreiska	2) Kring 30 miljoner människor uppskattas tala detta språk
c) Arameiska	3) Numera utdött semitiskt språk
d) Feniciska	4) Officiellt språk i EU
e) Maltesiska	5) De tre första bokstäverna i detta språks alfabet är Alef, Gimel och He

Resultat: 5/5

KYRKLIGA TITLAR & BESKRIVNING

a) Abbé	1) Titel för katolska präster som inte tillhör någon religiös orden
b) Abbot	2) Tjänsteställning som be-tecknar ett prästerligt biträde
c) Adjunkt	3) Person som innehar ordinarie prästtjänst i en församling inom Svenska kyrkan
d) Kaplan	4) Kyrkoherdens medhjälpare
e) Komminister	5) Föreståndare för ett munk-kloster

Resultat: 3/5

Svaren:
Europeiska huvudstäder & Avstånd från Helsingfors: a-3, b-4, c-2, d-1, e-5
Olika -ismer & Påståenden: a-4, b-2, c-3, d-5, e-1
Engelska grevskap & Geografiskt läge: a-2, b-1, c-3, d-5, e-4
Språk i Främre Orienten & Påståenden: a-2, b-5, c-1, d-3, e-4
Kyrkliga titlar & Beskrivning: a-1, b-5, c-2, d-4, e-3

Joel Halldorf

Kyrkan på torget

I tio år har teologen Joel Halldorf skrivit krönikor för Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Expressen, Världen idag, Sändaren och Dagen. Här är 53 av de texterna samlade. Halldorf argumenterar för en kyrka som vågar vara politisk. Med folkbildarens entusiasm gör han sitt bästa för att motverka religiös analfabetism.

Argument, inb.

20⁰⁰

Eva Jørgensen

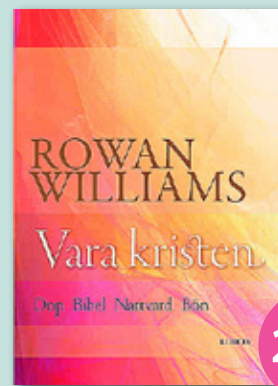
Hjälp

De stora livsfrågorna har inga enkla svar. Det vet både sjukhusprästen Preben Kok och fängelseprästen Bjarne Lenau Henriksen. I samtal med journalisten Eva Jørgensen delar de med sig av sina erfarenheter och kastar ljus över frågor som är svåra att brottas med på egen hand.

Argument, mjukband

23⁵⁰

Teologi är konsten om Gud

Rowan Williams

Vara kristen

Trots stor variation i hur kristna tänker och praktiserar är dopet, Bibeln, nattvarden och bönen gemensamma för majoriteten av de kristna. Vad säger de om kärnan av det kristna livet, och vilka slags människor hoppas vi bli i ett samhälle där dessa saker praktiserar?

Libris, inb.

22⁹⁰

Dietrich Bonhoeffer

Din godhet och nåd ska följa mig

Dietrich Bonhoeffer skriver med stor värme om Psaltaren. Där söker han tröst och mod i en tid då främlingsfientliga krafter dominerade i Tyskland.

Denna text blev det sista han skrev innan han tystades, några veckor innan krigsslutet 1945.

Marcus förlag, inb.

21⁰⁰

UR EVANGELIET

”Varje rike som råkar i strid med sig självt blir ödelagt, och hus faller över hus.”

Läs mera i Luk. 11:14–23 (24–26)

OM HELGEN

Jesus segrar över mörkret

Berättelsen om utdrivning av onda andar, som är ett centralt motiv för tredje söndagen i fastan, kommer ursprungligen från bruket att vid påsk döpa nya medlemmar i församlingen. Fastetiden var därför en förberedelse inför dopet. I den förberedelsen ingick inte bara undervisning och övning i ett kristet liv utan också exorcism, det vill säga utdrivning av den onde.

Söndagens tema uppmanar oss att tänka efter på vilken sida vi själva står och påminner oss om att Kristus är segrare över mörkrets makter.

RUNT KNUTEN

”Välkommen med för att lyssna, planera, njuta, drömma dig tillbaka...”

En liten konsert med bröllopsmusik i Lappträsk kyrka söndag kl. 14.

KRISTEN TRO möter DAGENS UTMANINGAR

Lördag 27.2 kl. 15 i Ekenäs församlingshem

En diskussion om kristen tro och bibeltolkning med avstamp i M. J. Borgs bok KRISTENDOMENS HJÄRTA - att återuppväcka den kristna tron och leva ett helhjärtat liv

Tomas v. Martens | Stefan Djupsjöbacka | Karl-Gustav Sandelin
Camilla Lindberg | Anders Lindström (diskussionsledare)

EKENÄSNEJDENS SVENSKA FÖRSAMLING

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Robin Norrbäck 044 027 0293, robin.norrbäck@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN INGEMAR JOHANSSON

ILLUSTRATION: SOFIE BJÖRKGREN-NÅSE

Lite långsammare

SPORTLOV OCH FASTETID. Samtidigt. Hur går det ihop? Sportlovstider innebär ofta ett större slösande medan fastetiden för sin del, åtminstone i tanken, innebär mera måttlighet. Sportlovsveckan är ett avbrott i vardagsrutinerna för att göra saker som man tycker om, ett avbrott för att göra roliga saker. Fastetiden är också ett avbrott i vardagsrutinerna, ett avbrott då man tar sig tid att leva lite långsammare och mera eftertänksamt. En vecka i pulkabacken, skidspåret eller på badstranden kan under fastan användas också för att hitta nya sätt att förstå sig själv och sin egen plats i skapelsen. På många sätt handlar de bibliska berättelserna om att vara glad i sig själv, sin värld och sin Gud.

Men om man är lite mer lagd åt det melankoliska hållet kan man försöka ta till sig detta att Guds kärleksfulla ljus strålar över oss alla och omsluter oss alla. När jag är ute och springer på vägarna försöker jag ibland hitta en meditativ och rytmisk bön som passar med steget och det har då blivit: ”Herre förbarma dig över över mig”. På sommarens cykelturer blir det gärna tankar ur Höga visan om hur allt är så skönt och vackert. När

vi är ute och vandrar (för det mesta uppåt) tänker jag på Johannes döparen som längtade efter att alla berg och höjder skulle jämnas ut. Det kan vara bra att leva så långsamt att det hinner komma in nya ord och tankar bland de gamla och välbekanta.

Berättelserna om Jesu underverk är i första hand till för att påminna oss om lovsången till Gud, att tacka för våra liv, vår hälsa och vår förmåga att älska. Människor emellan är uppgiften att lyfta in varandra i båten, bildligt talat, och även att sköta om vår värld så att allt skapat får det utrymme som behövs. Och när vi lever lite långsammare skapar det utrymme för nya möjligheter. Men förstås även risker. Det uppstår små sprickor för nya tankar, ord och tankar som sedan letar sig in i oss. Om vi inte är beredda utan bara låter allt ske utan tanke kan det hända att även dåliga tankar letar sig in. Kanske Jesusbönen *Herre Jesus Kristus, Guds son, förbarma dig över mig* skulle kunna vara en bra fastebön. Och då kan det faktiskt hända att det går som med den stumme mannen i berättelsen. Vi får ord av glädje in under huden, ord som sjunger glädje och tacksamhet till vår Skapare och Gud.

Ingemar Johansson är kyrkoherde i Hammarlands församling.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Sak. 3:1–5

ANDRA LÄSNINGEN
Ef. 5:1–11

EVANGELIUM
Luk. 11:14–23 (24–26)

Tredje söndagen i fastan. Temat är ”Jesus segrar över onskans makter”.

PSALMFÖRSLAG

289, 265, 268, 260.
Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

VECKANS PERSON

SOFIE BJÖRKGREN-NÅSE tecknar illustrationer för fem söndagar i rad i Kyrkpressen. Så här beskriver hon sig själv: ”Jag är bokstavsillustratör. Jag handlar bokstäver och ord. Jag bor med man och två barn i Stockholm sedan lite på tre år tillbaka och frilansar för egna företaget Fia Lotta Jansson Design. Jag jobbar mest i svart-vitt så jag ser med glädje fram emot att folk ska färglägga mina bokstavsillustrationer! Hoppar jag får möjlighet att se dem!”

FÄRGLÄGG

Illustrationen ovanför betraktelsetexten går att färglägga. Så här beskriver illustratören Sofie Björkgren-Nåse sina tankar om bilden:

”Jag hörde för många år sen en andakt om Via Dolorosa, men sett ur en påsklillas perspektiv. Liljan växte vid väggkanten och såg Jesus gå förbi upp mot Golgata. Att se kan vara att fästa sin blick på något, att våga välja att se det som är gott även om det har en obekant och sargad skepnad.”

KALENDERN 26.2–3.3

ÅBOLANDS PROSTERI

❖ VÄSTÅBOLAND

Pargas församlingsdistrikt:
Sö 28.2. kl. 10: Högmässa i kyrkan, Heikkilä, Lehtonen. Liedon Gospelkuoro, kyrkokör från Lundo, under ledning av Svetlana Jäskeläinen medverkar tillsammans med Pargas kyrkokör.
On 2.3. kl. 18: Veckomässa i kyrkan, Heikkilä, Lehtonen.
Nagu kapellförsamling:
Sö 28.2. kl. 11: Gudstjänst i kyrkan, Granström.

Korpo kapellförsamling:
Sö 28.2. kl. 11: Finsk mässa i Korpo kyrkas kapell, Killström.
Houtskär kapellförsamling:
Ingen gudstjänst i Houtskär denna vecka.
Iniö kapellförsamling:
Sö 28.2. kl. 11: Gudstjänst i kyrkan, Vuola.

❖ ÅBO

Sö. 28.2. kl. 12 Högmässa, Domkyrkan. Gustav Björkstrand (pred), Björkgren (lit), Danielsson. Barnhörna. Kyrkkaffe.
ons. 2.3. kl. 10.30 Anhörgårdar- café, Kvarterklubben (Aurag. 1) kl. 12 Frukostklubben, Svenska Klubben (Aurag. 1) Kaj Karlsson som stöd för Erik Andersson ”Peder Månsson och glastillverknningen i Europa år 1520” kl. 13 Café Orchidé, Aurelia. Lunch till förmån för insamlingen Gemensamt Ansvar, 8€/person. kl. 18 Veckomässa, Aurelia. Björkgren. ÅSFs Ungdomskör, Olli E. Liljeström och Frank Berger medverkar.

ÅLANDS PROSTERI

❖ HAMMARLAND

28.2 Tredje söndagen i fastan: Nattvardsgudstjänst på Hammargården kl. 13. Ingemar Johansson, Jan Tengström

❖ JOMALA

Fre 26.2 kl. 14: Andakt Rönngården
Sön 28.2 kl. 11: Högmässa. Efter högmässan Gemensamt ansvar-lunch i församlingshemmet.
Ons 2.3 kl. 18: Klapp&Klang i kyrkan

❖ MARIEHAMN

28.02 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, M P, G K, S:t Märtenkören. Kyrkkaffe.
03.03 Lunchmässa: kl. 11.30 i S:t Görans, M P, G K.
03.03 Sopplunch: kl. 12 i församlingshemmet. Pris 7€. **Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.**

❖ SUND-VÅRDÖ

Söndag 28.2 kl. 11.00: Gudstjänst i Vårdö församlingshem. Ewert Gustafsson. Kyrkkaffe efteråt. <http://sund-var doforsamling.fi/>

NÄRPES PROSTERI

❖ KORSNÄS

To 25/2 13.00: Molpe missions-syfoering i Bykyrkan.
To 25/2 18.00: Projektkören och 19.00 Kyrkokören i Församlingshemmet.
Sö 28/2 11.00: Gudstjänst i Kyrkan, Guy Kronqvist, Heidi Blomqvist.
Ti 1/3 13.00: Vänstugan i Församlingshemmet.
On 2/3 13.00: Silvergruppen i Församlingshemmet, gäst: Leif Österroos, sång av Silver Sisters.
Fre 4/3 18.30: Ekumenisk samling på Världsböndagen i Församlingshemmet. Gäst: Marianne Liljeström. Servering.

❖ KRISTINESTAD

kristinestadsvenskaforsamling.fi
Internationell afton: fr 26.2 kl 18 i Sideby kyrka, Norrback m.fl. servering
Högmässa: sö 28.2 kl 10 i L:fjärd, Norrback, Nilsson, L:fjärds kyrkokör. Avskedskafe för Berit Holmlund
Gudstjänst: sö 28.2 kl 18 i K:stad, Norrback, Nilsson
Ung mässa: sö 28.2 kl 18 i L:fjärds kyrksal, Gunilla, Jeanette, ungdomar. Efteråt movienight i magasinet
Diakonisyfoering: må 29.2 kl 14 i L:fjärds förs.hem
Mångkulturell eftermiddag: ti 1.3 kl 14 för familjer och andra intresserade i L:fjärds förs.hem
Tonårsträff: ti 1.3 kl 19 i K:stads förs.hem
Bibelstudium: ti 1.3 kl 19 i K:stads förs.hem. Efteråt Slegs avd. i K:stad-Tjock årsmöte
Missionsstugan: on 2.3 kl 12.30 i K:stads förs.hem
Församlingsafton: lö 5.3 kl 19 i K:stads förs.hem, med biskop emeritus Erik Vikström
Bibelstudium med Erik Vikström: sö 6.3 kl 14 i Sideby, matservering, 8 €. Anmäl senast 1.3 till kansliet, tel: 06-2211073 om du vill äta.
Vikarierande diakonissa i L:fjärd: Gurli Lassus, tel: 050-3364216

❖ NÄRPES

www.narpesforsamling.fi
Närpes
Lö 27.2 kl 18: Aftonmusik i S:ta Maria, S.Lindén orgel.
Sö 28.2 kl 12: Finsk högmässa Lövdahl, S.Lindén, Santa Marian kuoro.
To 3.3 kl 13: Dagssamling i Böle bystuga, Lövdahl, B-E Wikström.
Övermark
Sö 28.2 kl 14: Gudstjänst Jakobsson, Wikstedt.
Sö 28.2 kl 18: Lions club – konsert i kyrkan, Thorolf Westerlund, Johan Pätt, Roland Back, Sture Österberg. Nya pensionärskören, Jakobsson.
On 2.3 kl 13: Samling i förs.hemmet för pensionärer o daglediga. Gäst: Jan-Erik Widjeskog, tema: Övermarkbilder från förr. Wikstedt, Bäck.
Pörtom
Sö 28.2 kl 18: Förbön och lovsång, Johan Eklöf, Bäck, G.Lindén, lovsångsgruppen.

FATTIGDOM LIVSBERÄTTELSE

Berättelser
från brödkön

Berättelser som samlats in bland de människor som brukar stå i brödkön i Kvarnbäcken i Helsingfors ska bli ett drama. Bland andra president **Tarja Halonen**, Helsingfors-

biskopen **Irja Askola** och Helsingfors biträdande stadsdirektör **Pekka Sauri** läser upp människors livshistorier i Gamla kyrkan i Helsingfors måndagen den 7 mars klockan 18.
– Vårt mål är att göra folk medvetna om hjälpbeho-

vet och om de människor som behöver hjälp. Brödköerna är en utmaning för hela staden, säger pastor **Sanna Uusitalo**, som står bakom projektet.
FOTO: JOANNA LINDÉN-MONTES

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Kvinnlig, skötsam o rökfri studerande söker rum i Borgå från 1.3. Bor gärna som inneboende hos äldre person som önskar matlagning och städning i utbyte mot husrum/förmånlig hyra. Talar engelska och franska. Tel: 0407019185.

Ett skötsamt par letar efter lägenhet i södra H.fors, helst Berghäll. 1-2h+ kök, min 28m2, hyra max 800. Båda jobbar vid sidan av juridikstudier! Tel: 0505336057/0407698087

Lärare önskar hyra 1-2 rums lägenhet i Helsingfors. 050-4630639

Sökes 2:a eller stor 1:a på Åland från maj tills sista december. Främst lägenhet i Hammarland, Eckerö, Jomala er Mariehamn. Rökfri, djurfri och skötsam. Tel. 0504414306

Skötsamt ungt par söker hyreslägenhet (tvåa eller trea) i centrala Helsingfors. Båda rökfria och fast anställda. Sara Sundman, 0503684980.

UTHYRES

Vackert belägen trerummare med inglasad balkong mot väster på Strandgatan i Vasa. Genast ledig. Tel. 040-580 62 69

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 050 5903780 må-tö 9-12.

Etta i Nordsjö, kokvrå, badrum samt stor inglasad balkong. Promenadvärdstid till Metron, Hyra: 695,- / mån. Tel 040 732 1391/ Janne

KÖPES

Köpes tomt/sommarstuga Ekenäs skärgård 040-7022838/Affe

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN FÖRSAMLING

Krisjouren möter unga på Reaktori

Reaktori är sportlovet välbesökta evenemang för unga i Mässcentret 24-26.2.2016. Reaktori är öppet från onsdag till fredag klockan 13-20.

Krisjouren för unga och Nuorten kriisipiste är med på evenemanget Reaktori med en egen station på temat känslor. Hur ska vi lära känna våra känslor? Hur kan jag lära mig känna igen min kompis känslor för att bemöta hen bättre? Hur kan jag påverka mitt eget känslotillstånd?

Dessa frågor ställs ungdomarna inför i form av olika uppgifter och tävlingar. De unga får också komma och diskutera och ställa

NY KONTAKT med mina känslor. På Reaktori får ungdomar fundera på sina egna och andras känslor. FOTO: HELSINKIMISSIO

frågor om de har något på hjärtat under Reaktori.

Samtalsstöd hjälper

På Krisjouren för unga träffar vi unga som blivit ensamma med sina problem och känslor. Allt oftare beskriver de unga sitt mående i form av ångest eller som obeskrivbart illamående. I offentligheten skapar vi en bild av att vi lever det perfekta livet. I den bilden passar ångest, ensamhet och känslan av misslyckande inte in, säger krisarbetare **Oscar Lehtinen**.

Krisjouren för unga erbjuder kostnadsfria och konfidentiella samtal med krisarbetare för personer i åldern 12 - 29 och deras familjer.

Den dejourerande krisarbetaren svarar på telefonnumret 045 341 0574 måndagar kl. 9-11 samt tisdagar, onsdagar och torsdagar kl. 9-12. E-post krisjouren@helsinki.fi.

BIDRAG

Understöd

ur Gunvor och Bo Skogmans allmännyttiga minnesfond för kristen verksamhet i hemland och utland.

Fondens ändamål är att genom bidrag understöda kristen verksamhet i hem- och utland. Hit räknas även bidrag till finlandssvenska tidningar, tidskrifter, litteratur, TV-program, filmer eller skivutgivning. Bidragsmottagarna kan också vara föreningar, arbetsgrupper och enskilda personer. Församlingar, föreningar och andra organisationer kan också beviljas bidrag för att finansiera besök av gästtalar och sångare.

Alla mottagare bör tillhöra någon evangelisk luthersk organisation, väckelserörelse eller någon annan ekumenisk inriktad kyrklig organisation. Understöden skall användas för ökad kristen profilering och för att befrämja uppfattningen att bibeln är ofelbart Guds ord, som därmed har auktoritet och full relevans alla tider. Syften med stöden är att bidra till fördjupad kristen tro och ökad teologisk medvetenhet.

Understöd kan sökas ur fondens medel för ändamål enligt stadgarna. Ansökningarna skall vara inlämnade **senast 31.3.2016** under adressen: Församlingsrådet i Kristinestads svenska församling, PB 59, 64101 Kristinestad. Bankförbindelse bifogas ansökan.

DOMKAPITLET

Kyrkoherdetjänsten i Ingå församling har inom utsatt ansöknings-tid sökt av tf kaplanen i Borgå svenska domkyrkoförsamling **Fred Wilén** och tf kyrkoherden i Ingå församling **Tom Sjöblom**.

Kyrkoherdetjänsten i Mariehamns församling har inom utsatt ansöknings-tid inte fått någon sökande.

Annonsera i

KP
KYRKPRESSEN

Med en annons när du hela Svenskfinland.

Du når oss på:
044 027 0293,
050 092 4528

Eller via e-post:
annons@kyrkpressen.fi
www.kyrkpressen.fi

INKAST AMANDA AUDAS-KASS

Fasta till chips

VILEVER i den tid då vi frivilligt säger nej till något för att kunna säga ja till något annat. Tänk att vi får leva i ett sådant överflöd att det enklare livet blir något som vi liksom un-nar oss en gång eller två i året. Så gör också jag. Jag är en sann vän av fasta eftersom jag av naturen är en sann ovän av det enkla. Mitt förstahandsval är alltid bullen – aldrig rågbrödet. Så fastan är livsviktig för mig.

NÅGON GÅNG har jag fastat från Facebook och någon gång har jag fastat från tv (det var i begynnelsen av detta årtusende). Någon gång har jag fastat från all onödig konsumtion och någon gång har jag fastat från min egen och alla andras bloggar. Alltid har jag vunnit något genom att avstå från något. Så jo, fastan är verkligen livsviktig för mig.

I ÅR FASTAR jag på så många olika sätt att jag nästan tappat räkningen. Jag fastar från rött kött och kyckling. Hankar mig fram på grönsaker och fisk och mår som en prins. Jag fastar från internet efter klockan nio på kvällen, men är förvånansvärt dålig på att hålla fast vid just den fastan. Och jag fastar från sötsaker. Äter socker bara om det känns oförsäkrat att låta bli. Vilket är förvånansvärt sällan.

JAG TROR ATT det finns något sunt i att avstå från något ätbart och många i min omgivning kör nolltolerans med godsaker fram till påsk. Inget godis, ingen bulle, inget chips och ingen glass. Själv har jag många gånger känt mig frestad att hoppa på en liknande fasta, men jag har låtit bli eftersom motivet skulle vara fel. En fasta från godsaker skulle inte föra mig närmare Gud eller den människa jag egentligen vill vara. En fasta från godsaker skulle på sin höjd föra mig närmare det utseende jag vill ha, och att kalla en sådan strävan för en andlig fasta känns skenheligt i ordets mest bokstavliga betydelse.

I ÅR VILLE jag ändå försöka, så jag kör en hemlagad kompromiss. Jag äter inga sötsaker de gånger jag väljer själv, men för att undvika att bli osunt fokuserad vid vad jag äter så har jag valt att också fasta till något. Jag fastar därför till chips, så där som man kan fasta till bön och andakt och grönsaker. Aldrig har jag ätit så mycket chips som under den här fastetiden. Och aldrig har chips känts så sunt.

DET JAG FÖRSÖKER säga är: vi har alla våra egna vägar till påskens Jerusalem. För en del av oss går vägen via mindre Facebook, för andra via mer. Och för en del av oss via ovanligt mycket chips.

Amanda Audas-Kass är lärare i modersmål och bloggare.

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall. **Obs! Insändarnas** längd är högst 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. **Insänd text** returneras inte.

NY SUCCÉSKIVA MED HANS MARTIN!

Beställ här! så får du en signerad CD direkt av Hans till priset 21 € inkl.porto

Namn: _____
Adress: _____
Postnr: _____
Ort: _____

VAR GOD TEXTA !

Skicka till: Hans Martin
Söderfjärdsvägen 128 65410 Sundom

eller beställ via
info@hansmartin.net

SVAR TILL WALLÉN

Alla bidrar ju redan!

Det är inte jag som polariserar utan KP och Björn Wallén – genom att ställa "de anställdas kyrka" mot "lekmännens kyrka" (KP 4.2. och 18.2.). Min kritik gäller inte Björn Wallén personligen; kyrklig media och diverse koryféer, bl.a. kyrkostyrelsen, vars rapport Wallén citerar i sitt genmäle, framhäver ständigt den särskilda uppgiften (det personliga andliga engagemanget) på bekostnad av kyrkans allmänna uppgift (varje döpt människas sekulära insats för allas gemensamma behov).

Jag är den sista att ifrågasätta vikten av den insats kyrkans medlemmar gör i sin församling. En olutherskt snäv definition av församlingen får dock också lekmannaskapet att framstå enbart som en utväxt av kyrkans så kallade andliga lönearbete. Kyrkans "talking heads" glömer aktivt att det är de som sällan besöker kyrkan som står för kyrkans i särklass största lekmännainsats. De utför varje dag allas vårt gemensamma församlingsuppdrag – professionellt eller pro bono – inte sällan i deras ställe, vars krafter och tid i högre grad upptas av en andlig kallelse.

Ganska få av kyrkans medlemmar är kontinuerligt andligt aktiva. Ännu färre känner någon inre kallelse att exponera sin andlighet offentligt. Men folk lämnar inte kyrkan i avsaknad av tillräckligt attraktiva andliga selsättningar. De skriver ut sig för att de aldrig fått höra evangeliet om att just deras högst profana medborgargärning är en viktig insats i församlingen.

Enligt luthersk kyrkoordning är alla kyrkans anställda per definition lekmän. Om de anställdas kallelse anses bestå i att rekry-

"De skriver ut sig för att de aldrig fått höra evangeliet om att just deras högst profana medborgargärning är en viktig insats i församlingen."

tera sina medlemmar till något slags adjungerande prästerskap har man vänt upp och ner på läran om kallelsen. Den rätta ordningen är att lekmännen (grek. laos = folket), drygt 4 miljoner finländare, kallar kyrkans arbetare – avlönade som oavlönade. Kyrkans ledning och personal är definitivt inte kallade att förläsa i alla tider även gett upphov till väckelserörelser och frikyrkor: en del kristna vill att deras kyrka kräver mer av sina medlemmar än en dopattest. Också med hänsyn till de äkta frikyrkornas existensvillkor är det därför oacceptabelt om den lutherska folkkyrkan utvecklas till något av en skattefinansierad frikyrka.

MARKUS MALMGREN
lekman, Esbo

RELIGIONER VÅLD

Jesus eller Muhammed?

I en insändare i HBL 25.1 fanns texten "IS är en religiös ideologi, en fundamentalistisk och grym tolkning av islam. Inom de kristna religionerna har vi nog sett till motsvarande vålds- och gudsdyrkan."

Till lust och leda hör man människor hänvisa till krig och grymheter som gjorts i kristendomens namn när man diskuterar islamisternas framfart. Vad man inte säger är att kyrkliga dignitärer och andra maktmäniskor som i kristendomens namn uppviglat till våld alltid gjort det i strid mot sitt

"Vad man inte säger är att kyrkliga dignitärer och andra maktmäniskor som i kristendomens namn uppviglat till våld alltid gjort det i strid mot sitt eget budskap."

eget budskap. I Finland har vi länge haft tillgång till Bibeln och folket har kunnat läsa i många

generationer. Jesus sade att vi ska älska våra fiender och be för dem som förföljer oss. Ur evangelierna stiger en makalös gestalt fram, Jesus Kristus, världens Frälsare. Tänk att det ska vara så känsligt att tala om honom!

Nu när Albert Einstein varit aktuell, genom att man efter hundra år kunnat konstatera att han räknat rätt, passar det att citera honom: "När jag var barn fick jag undervisning både i Bibeln och i Talmud. Jag är jude, men jag är helt fascinerad av Nasaréns strålande person. Ingen kan läsa evange-

lierna utan att förnimma att Jesus verkligen är närvarande. Hans personlighet pulserar i varje ord. Ingen myt kan vara fylld av sådant liv."

Inom islam är också Muhammads liv riktgivande. Han krigade och plundrade karavaner. Kort sagt, hans liv tål inte dagsljus. I en tid när till och med påven börjat tala om en världsreligion är det livsviktigt att bekanta sig med Jesus. Det är Han som har det eviga livets ord.

REGINA KREANDER
Grankulla

FLYKTINGAR RÄDSLÅ

Vi ska inte låta bedraga oss

Ledaren den 4/2 ondgör sig över att man i en så kallad "rajat kiinni" demonstration burit ett kors som den kristna symbolen. May Wikström ser gesten som ett uttryck för rädsla men försäkrar dock att alla rädda icke äro rasister. Att tala om rädsla är ett retoriskt grepp som förminskar den beskrivne. Den som är rädd är svag och ömkansvärd. Det är något slags fel på den rädde, i synnerhet som det korrekta tolkningsföretaget oavbrutet undervisar oss om att rädslan är obefogad.

På ett teologiskt plan har Wikström naturligtvis rätt. Bergspredikans och budordens majestät kan icke ifrågasättas. Förpliktelsen att bistå flyktingar omfattas allmänt även av de som pressen brukar kalla rasister. Frågan är hur detta skall ävågbringas utan att det egna samhället förstörs. Wikström tycker att man borde "tala värderingar". 80 procent av muslimerna stöder kravet på att sharialag skall råda. 50 procent av muslimerna i Euro-

pa anser att man måste förbereda sig på den apokalyptiska slutstriden för att erövra Rom (Europa). Den obeskrivliga bestialitet som drabbar kristna på kristendomens äldsta ort åskådliggör de värderingar många tycker vi kan undvara. De unga män som strömma till Europa och Finland är huvudsakligen fanflyktingar och borde därför inte kunna åberopa flyktingstatus. Även de riktiga flyktingarna vilkas andel kanske är 10–20 procent av migranterna är besvärliga. De måste få fristad men man bör förstå att de kommer från en kultur av klanstrider, hämnd och ringaktning för mänskliga rättigheter. Det att man måste fly betyder inte nödvändigtvis att man är en god människa som förföljs av de onda. Det betyder bara att man hamnat i underläge. De kristna i Finland kunde kanske klara situationen med samvetet i behåll om man insåg att Kristi föredöme visserligen är förpliktande men ouppnåeligt för vanliga dödliga. Det måste vara tillåtet att inte låta bedraga sig.

En liten annotation: Det heter yttersta på svenska, inte "ultima".

PETER PIHLSTRÖM
Hindersby

"Det att man måste fly betyder inte nödvändigtvis att man är en god människa som förföljs av de onda."

Något vi borde skriva om?

Tfn 09-61261549
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

TILLÄGG UTBILDNING

Idrottslinje också i Vasa

I Utbildningsbilagan som ingick i KP 6 fanns en lista över gymnasier med fokus på idrott. Från den saknas Vasa idrottsprofilering som är ett samarbete mellan Vasa gymnasium, Vaasan lyseon lukio, Vasa yrkesinstitut och Vasaregionens idrottsakademi. Just nu har profileringen cirka 140 elever.

RÄTTELSE

I de korta intervjuerna med de invalda i kyrkomötet i KP 7 slank det in ett sakfel gällande Ålands representant. Bror Gammals är inte längre ordförande för kyrkofullmäktige utan endast medlem. Nuvarande ordförande är Christian Beijar.

SKILJA ÅT?

"Visst kan man tänka sig asylboenden för enbart kristna flyktingar. Det skulle dock vara ett nederlag för vårt samhälle."

Sveriges ärkebiskop Antje Jackelén i DN.

FLANKSTÖD BIBELN

Motstridigt

"Både de som stödde apartheid och de som motsatte sig diskriminering hittade stöd för sina åsikter i bibeln, och det bevisar ju bara hur mångtydig och ibland motstridig bibeln är."

Björn Vikström i Ny Tid

"[...] idén till intervjun kom sig av en känsla av att kyrkan under den senaste tiden framstått som en av de få samhälleliga instanser som rakryggt talat ut mot rasism och för medmänsklighet och samhälleligt ansvar."

Janne Wass i Ny Tid

www.nordicsale.fi

2500 st. FÖNSTER och DÖRRAR. Kolla mätten på nätet!

NORDIC sale Kuusitie 1 Bosund (06) 721 0111 sale@nordicsale.fi

folkhälsan
kompetens – engagemang – omsorg

Välkommen med på **rekreationsdagar för närståendevårdare**

Dagarna ordnas den 25–28.4 2016 i Herrgårdsbadet Kaisankoti som ligger i Esbo, norr om Bodom träsk.

Vi erbjuder samvaro och samtal med andra närståendevårdare, möjlighet att röra på sig i bassäng, i gymnastiksal och utomhus. Deltagaravgiften är 95 € och i den ingår kost och logi i enkelrum.

Sista anmälningsdag är 21.3 och anmälningarna går till Eva Björkqvist, tfn 040 516 5679, eva.bjorkqvist@folkhalsan.fi

Arrangörer: Folkhälsans Förbund och Helsingfors kyrkliga samfällighet med stöd av RAY.

se också folkhalsan.fi

Djup i flödet

Kamratstöd, inspiration och meditation – här hittar du nya djup i medieflödet under fastan.

TEXT: NINA ÖSTERHOLM

En del väljer att lämna bort Facebook och andra sociala medier helt under fastetiden. Kyrkan loggar däremot inte ut på någon fastepaus, tvärtom lanseras många nya kampanjer och specialsidor just under fastan.

Varför är kyrkan aktiv på sociala medier under fastan?

– Jag tänker att poängen med den här typens kampanjer är att vara kyrka för webbförsamlingen. För de flesta går säkert fastan ganska obemärkt förbi, förutom då fastlagsbullarna. Men genom en Ekofasta-kampanj där vi lyfter fram vad fasta kan vara, till exempel att avstå från något till förmån för miljön, så lyfts den här delen av kyrkoårets budskap fram. Så ambitionen är åtminstone att förmedla kyrkoåret och det kristna budskapet för webbförsamlingen genom dessa kampanjer.

Det säger **Simon Lampenius**, som är koordinator för sociala medier på Kyrkostyrelsen.

Vad är tanken med det material som till exempel Kyrkan i Helsingfors lägger upp?

– Med vår Facebooksida vill vi lyfta fram kyrkans goda budskap, uppmuntra varandra och sprida hopp. Vi vill också erbjuda ett forum där man kan uppleva församlingsgemenskap via nätet, säger **Jessica Högnabba**, koordinator för gemensamt svenskt församlingsarbete i Helsingfors.

– Jag tror att det som intresserar är människor och personliga berättelser och det är något vi också försöker lyfta fram på vår Facebooksida. Det ska vara mindre av organisationen kyrka och mera av de människor som är kyrkan. Vi vill förmedla tanken om att "jag är kyrka", till exempel genom att frivilliga är med och gör innehållet och genom att lyfta fram församlingsmedlemmarnas berättelser.

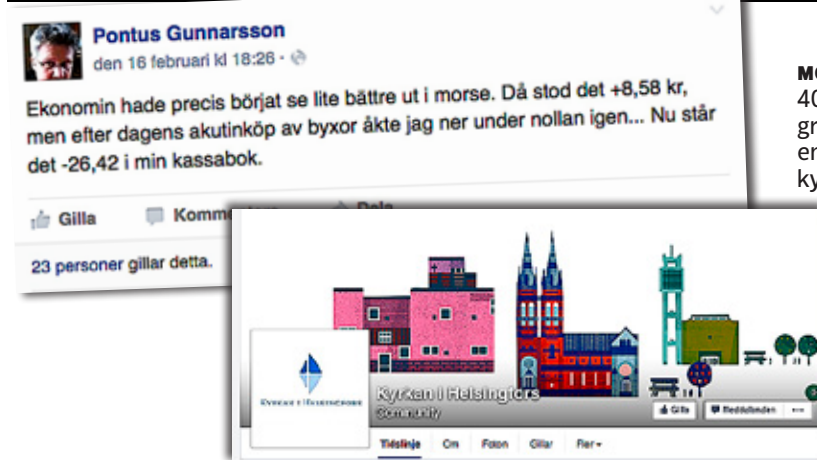
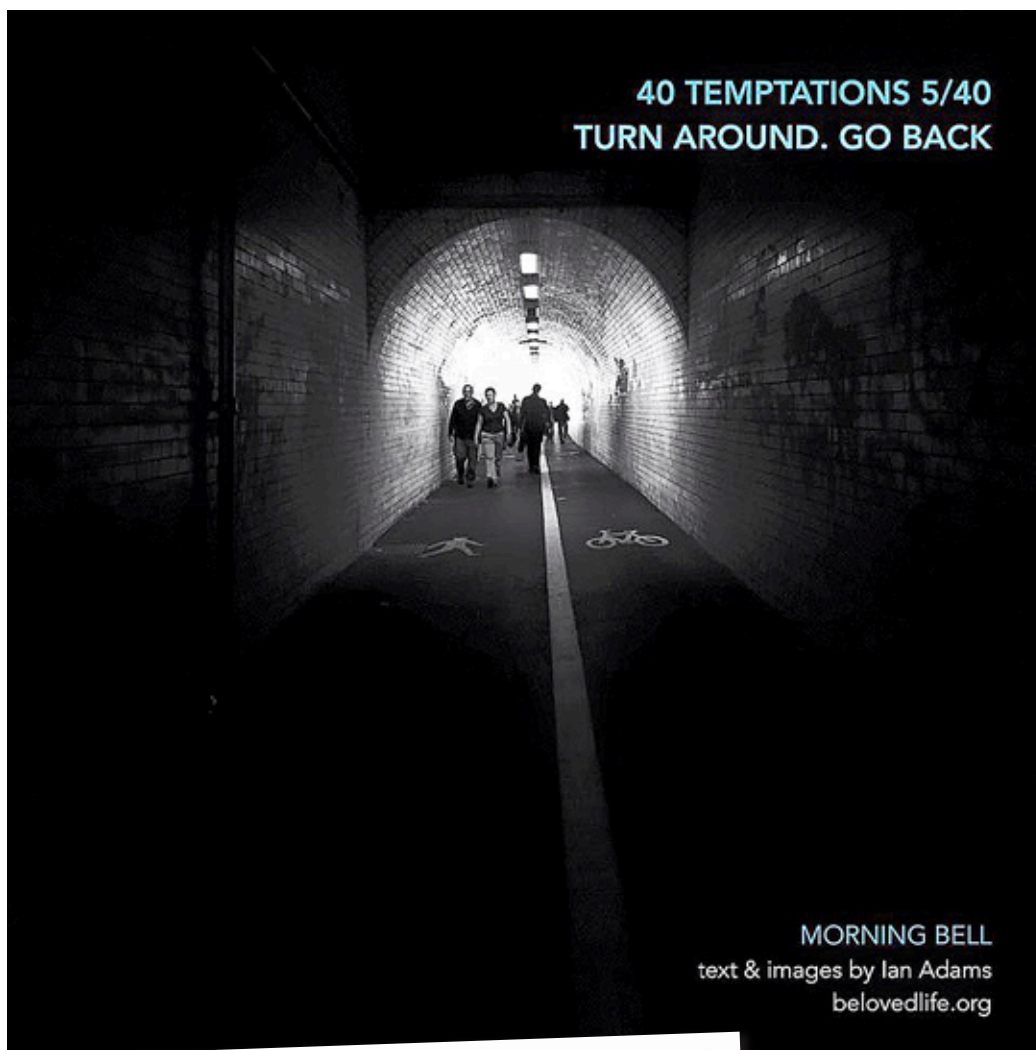
KOLLA IN DE HÄR

Andetag: En blogg om vardagstro och söndagstvivvel. Under fastan gästbloggar ekobonden Mats Holmqvist från Karleby tankar från traktorhytten om naturenlig matproduktion på andetag.blogg.hbl.fi/

Biskop Björn Vikström på Facebook: Biskopen varvar aktuella artiklar med personliga uppdateringar och bilder från biskopsvardagen. Många av våra biskopar finns också på Twitter.

Boktitelpoesi: Sjukt roligt, djupt, väldigt fint, absurt, allt finns. Tre böckers titlar läggs ihop. Man kan lämna in sin egen poesi på #boktitelpoesi på Instagram.

Din egen församling finns kanske på Facebook? Din kyrkoherde kanske har en egen Youtube-kanal? Sök upp dem!

MORNING BELL bjuder på 40 frestelser på Instagram under fastan. Hitta en fullständig länklista på kyrkpressen.fi.

Ekofasta: Kyrkans fastekampanj för ett klimatsmartare liv, åtminstone för en månad. Mycket praktisk info – också något om den kristna fastan. Peppa varandra och dela bra tips med hashtaggen #ekofasta eller sök upp Facebookevenemanget Ekofasta för klimatet och berätta om din ekofasta där. www.ekofasta.fi

Fast for the climate: Kyrkornas världsråds kampanj lutheranworld.org/fastfortheclimate

Lite skrik: Liisa Mendelin, KP-redaktör och bloggare på portalen Seven-days, skriver bland annat om konsumtionskritik och asketism. Särskilt för dig som funderar på etiken bakom din garderob. Under fastan äter Liisa vegansk på sevendays.vasabladet.fi/bloggar/liteskrik/

Isyyspakkaus ekofastar: En av våra mest lästa pappabloggare, Tommi K på bloggen Isyyspakkaus, deltar i

kyrkans fastekampanj. Utöver föräldraskap, resor och prylar skriver han i mars om hur han minskar på mängden köttretter i en småbarnsfamilj. ly.fi/blogit/isyyspakkaus

Kirkko Suomessa finns på de flesta sociala medier med aktualiteter, bilder och hälsningar från kyrkfolk landet runt. Samma gäller grannen Svenska kyrkan.

Kyrkan i Helsingfors: En community på Facebook där församlingarna i huvudstaden turas om att uppdatera med allt mellan asfalt och himmel: aktualiteter, människor, tankar och trams.

Kyrkpressen: Nyheter, kolumner, bildgallerier och smygtitt bakom kulisserna på Facebook, Twitter och Instagram.

Morning Bell på Instagram: En meditationsbild för varje morgon av fotografen Ian Adams.

"Det ska vara mindre av organisationen kyrka och mera av de människor som är kyrkan." Jessica Högnabba

Nästan för lycklig: Amanda Audas-Kass är prisbelönt bloggare, lärare och prästfru. Hon skriver ärligt och träffande, ofta om sin tro på amandasblogg.com

Pontus Gunnarsson, kyrkoherde i Hedemora-Garpenbergs församling i Sverige, fastar genom att under 40 dagar leva på samma summa som en asylsökande får i bidrag. Det går att följa Pontus Gunnarssons sociala experiment via hans Facebooksida.

Usko, toivo, rakkau: Kyrkliga nyheter, samtalsämnen och evenemang i Helsingfors på facebook.

Valomerkki: En gemensam nyhetsajt som produceras av huvudstadsregionens församlingstidningar.

#40 dagar: Svenska kyrkans fastetag.

#kohtipääsiäistä: Finska kyrkans fastetag. Det finns en egen hashtag för varje vecka.

Sjuåringen kom hem från skolan och frågade pappa: Varför var det så synd om Jesus? Pappa: Hur menar du? Barnet: Ja, för dom hade ju till och med fest för honom. Korstesti!